

Domoljub

V Ljubljani, 11. januarja 1939

Leto 52 • Štev. 2

Napredek ali propad?

Takole ob novem letu navadno prinašajo časopisi poročila o gibanju prebivalstva v posameznih župnijah. Poročajo o številu rojstev v župniji, o številu smrtnih primerov, o oklicih, porokah itd. Ta poročila so zelo zanimiva in nam marsikaj odkrijejo, kar more človeka, ki resnično ljubi svoj narod, navdati z veseljem ali s strahom. Dopisi iz kmečkih župnij nas morejo v splošnem razveseliti, dočim pa tega ne moremo trditi o poročilih iz mest. Podeželska poročila nam povedo, da je kmečki življenjski vedno bogat vir novega življenja in da se nam ni bati nazadovanja. Ne moremo pa tega trditi o vseh mestih.

Za vsak narod, tudi za slovenski narod je velikanskega pomena, kako izgledajo številke o rojstvih in smrtnih primerih. Kajti, če ima narod toliko rojstev, kakor je prijem smrtnih primerov, potem stoji tak narod na poti nazadovanja in propadanja. Kakor nam povedo suhe številke, so posamezni narodi že v takem položaju, da rabijo več mrtvaških krst, kakor pa zibelk. Posebno žalostno v tem oziru je pri Francozih. Časopisi so poročali, da je na Francoskem bilo okrog 14.000 več smrti, kakor pa rojstev. O neprestanem padanju rojstev pa poročajo tudi iz Švice. Tako vemo, da je v švicarskem mestu Zenevi polovico vseh zakonov brez otrok in da je kljub visokemu zdravstvenemu stanju, ki tamkaj vlada, število smrtnih primerov precej večje, kakor število rojstev. V l. 1937 je n. pr. v Zenevi umrlo 3% več ljudi, kakor pa se jih je rodilo. O nazadovanju rojstev tožijo nadalje tudi na Angleškem, v Ameriki, v skandinavskih deželah in v Nemčiji. Pametni ljudje pravijo, če bo šlo tako naprej, da bodo lahko šole spremenili v bolnišnice in v zavetišče za starčke in starke in da bo treba tudi število vojakov zmanjšati. Narodi, ki prikazujejo tako malo število rojstev, bodo kmalu postali narod starčkov, ki ne bo imel nobene odporne sile več v sebi.

Nas ne zanimajo toliko tuji narodi, nas mora zanimati naš slovenski narod. Kako stojimo v te mozi pri nas. Tudi pri nas postajamo moderni v slabem smislu, da se število rojstev v zadnjih letih stalno manjša. Leta 1921 je bilo v Sloveniji rojenih na 1000 ljudi skoraj 32 otrok, dočim jih je leta 1935 zagledalo luč sveta samo 27. Leta 1921 smo se Slovenci pomnožili v enem letu na vsakih 1000 ljudi za 10 oseb, leta 1935 pa samo za 8 oseb na 1000 ljudi. Kaj to pomeni za tako majhen narod kakor smo Slovenci, lahko vsak uvidi. Že tako smo eden najmanjših narodov v Evropi, potem pa še padanje rojstev

Kje je vzrok, da število rojstev pada? Liberalni, komunistični, socialistični časopisi

seveda pišejo, da so temu krive zgolj slabe gospodarske razmere. Ali je to res? Mnogi se opravičujejo s težkimi gospodarskimi razmerami. Kolikokrat se sliši: »Saj imamo radi otroke, toda, kako naj jih pa prehranimo? Zadosti je en otrok.« Če pomislimo, kdo so ljudje, ki pravijo, da več otrok ne morejo preživeti, bi pa prišli do kaj čudnega zaključka. V velikih primerih bi videli, da ni revščina vzrok, da nimajo otrok, marveč naravnost blagostanje, v katerem živijo. Sicer se to čudno sliši pa je vendar tako.

Od kod pa je prišla bolezen, ki razjeda družine in škoduje narodom?

Ali so morda pričeli s tem grehom v preprostih kmečkih in delavskih družinah, v tistih družinah, kjer je resnično težko preživeti več otrok. Resnica je, da se je ta greh najprej dogajal v družinah, ki bi lahko preživile ne samo enega otroka, marveč tudi pet ali šest. V marsikateri družini je dosti denarja za plesne prireditve, za pijančevanje, za dolga in draga potovanja, za kopalnice, za dragocene obleke, za kvartanje, za avto in če hočete celo za pse, samo za otroke ga ni. To je bridka obtožba, toda marsikje

resnična. To se dogaja v tistih družinah, ki so versko odmrle in vidijo v večjem številu otrok le neko breme, ki jim omejuje razbrzdano prostost in onemogoča razkošno življenje. Resnično verni ljudje pa so veseli, če pridobijo novega družinskega člana in ga z zahvalo Bogu sprejmejo v svoje naročje.

So ljudje, ki se radi ponašajo s svojo državotvornostjo. Skušnja uči, da je ta državotvornost običajno samo na jeziku. Pred leti, ko so nas ločili v državotvorne in protidržavne ljudi, se je dogodil naslednji primer: Zelo »nacionalna« dama je rekla kmečki ženi, ki je obsojala krivice, ki jih je režim delal nad posameznimi ljudmi in nad vsem narodom: »Mati, slišala sem, da ste vi protidržavni.« Dotična mati, odločna in poštena kmečka žena, je »državotvornik« takole odgovorila: »Kaj, jaz naj bom protidržavna, ki sem dala narodu in državi devet otrok. Štirje so bili že vojaki, dva pa še čakata, da bosta oblekla vojaško suknjo. Vi ste protidržavni, ki ne marate roditi otrok.« Grenko očitje, toda koliko resnice!

Kdor dela na tem, da se rušita vera in npravnost med našim narodom, tisti je kriv, da pada število rojstev. Tisti je sovražnik svojega lastnega naroda in resnični protidržavni element.

Ko odhajate v Belgrad

Dne 16. januarja se bodo v Belgradu prvič sešli poslanci, ki so bili izvoljeni pri državno-zbornskih volitvah dne 11. decembra. Med temi bo tudi slovenska skupina poslancev, ki bo po vsej pravici zastopala tako veliko večino slovenskega naroda, kakor doslej še nobeno naše parlamentarno zastopstvo.

Ogromna večina slovenskih volivcev je pri volitvah storila svojo dolžnost. Volitve 11. decembra so poudarile enotnost slovenskega naroda tako močno, kakor še nikoli prej. In to je brez dvoma največji uspeh v minuli volivni borbi.

Sedaj so pa poslanci na vrsti. Oni morajo s svojim delom pokazati, da so vredni zaupanja, ki jim ga je ljudstvo izkazalo. Vsi se dobro zavedamo, da bo to delo težko. Že v volivni borbi so kandidati na JRZ listi izjavljali, da ne dajejo praznih obljub, ki bi jih ne mogli izpolniti, da pa bodo po svojih najboljših močeh vse storili, kar je mogoče, v korist svojih volivcev in svojega naroda. Zato nemožnih reči od naših poslancev ne bomo zahtevali, pač pa jih spremljajo na poti v Belgrad naše želje, da bi vsaj to popravili, kar so njihovi predniki v zadnjem desetletju škode naredili in pokazali, kako je treba v težkih razmerah delati za svoj narod.

Najprej prosimo svoje poslance, da naj poskrbe, da bo v Belgradu zrastel ugled slo-

venskega imena. Doslej nas v belgrajskih političnih krogih poznajo kot ljudi, ki se koljejo med seboj na žive in mrtve. Doslej je vsak belgrajski politik lahko dobil v Sloveniji skupino ljudi, ki mu je bila pripravljena prodati usodo lastne dežele za skledo leče. To mora prenehati. Danes je, hvala Bogu, Slovenija enotna kot še nikdar. Dolžnost slovenskih poslancev pa je, da to enotnost v parlamentu jasno poudarijo in politikom drugih jugoslovanskih narodov dopovedo, da imajo le dr. Korošček poslanci pravico govoriti v imenu slovenskega naroda in da je treba samo nje vprašati za mnenje takrat, kadar bo padla beseda o pravicah in dolžnostih Slovencev. Enkrat za vselej pa je treba prepričati, da bi razni slovenski politikastri skušali za hrbtno svojega naroda priplezati do oblasti in jo potem zlorabljati proti veliki večini, ki jih ne mara. Gospodje poslanci, v Belgradu jasno povejte, da imajo v imenu Slovencev pravico politično govoriti le dr. Korošček in njegovi poslanci, pa prav nihče drugi.

Druga velika naloga naših poslancev bodi ta, da vendar enkrat postavijo na laž bajko o bogati Sloveniji. Dopovedujte ljudem, ki imajo v rokah ključke državnih blagajn, da je Slovenija domovina revežev, skoraj beračev, domovina bajtarjev, malih kmetov in slabo pla-

(Nadaljevanje na prihodnji strani.)

Zasedanje Kmetijske zbornice

Dne 4. in 5. januarja 1939 je zasedala v Ljubljani Kmetijska zbornica ter je napravila mnogo važnih sklepov za naš kmečki stan. Glede izboljšanja našega šolstva je med drugim sklenjeno, naj bi se v učiteljskih v prvi vrsti sprejemali otroci kmečkih staršev, ki bi mogli bolj razumeti potrebe našega kmečkega človeka. Nadalje je Kmetijska zbornica izrekla zahtevo, naj se postava o ljudskih šolah spremeni ter naj bi v prihodnje pri šoli imele več besede krajevne samouprave. Ko se bo novi ljudskošolski zakon delal, naj se k sodelovanju pritegne tudi Kmetijska zbornica. V šolah naj se pouk o kmetijstvu potroji in se tudi na učiteljskih učih. — Dalje je zbornica zahtevala, naj se takoj ustanovi na Slovenskem kmetijska srednja šola ter več kmetijskih nižjih šol. Tudi kmetijske in gospodinske šole naj se preuredijo v sporazumu s Kmetijsko zbornico. Dalje je Kmetijska zbornica sprožila važno vprašanje glede kmetijske zemlje. Od banske uprave je zahtevala, naj takoj sestavi odbor strokovnjakov, ki bodo s pomočjo kmetijskih zastopnikov začeli proučevati kakovost zemlje, da se bo vedelo, kaj naj se na posameznih zemljiščih prideluje. Doslej to vprašanje pri nas ni prav nič obdelano, pa je močno potrebno, če hočemo naše kmetijstvo dvigniti. Važno vprašanje so melioracije. Na Slovenskem je le polovica zemlje take, da je sposobna za kmetijstvo, pa še te je četrtina zamočvirjena. To naj odpravijo melioracije.

Izračunano je, da bi to veljalo 300 milijonov. Napravi naj se načrt za 20 let, nakar naj se v tem času to izpelje. — Prav tako je Kmetijska zbornica obravnavala vprašanje gnojišč. Vsa izraba gnojia in pa zdravje v naših vaseh zahteva, da se čim prej omogoči da bodo gnojila vseh slovenskih kmetij vzorno urejena. S tem v zvezi je tudi zahteva, naj se cement, ki ga kmet potrebuje v te namene, poceni. — Važna je zahteva Kmetijske zbornice, naj se uvede kmečko zavarovanje za starost in onemoglost. Ker pa bi bilo ne mogoče izdati tako postavu, ki bi bila enako primerna za kmečke potreb po vsej državi, je Kmetijska zbornica zahtevala, naj bi država izdala le okvirni zakon, nakar bi potem banovina lahko izdala postavu, ki bi bila primerna za našega kmeta. — Za okrajne kmetijske odbore zahteva Kmetijska zbornica pravico, da bi lahko postavljali redne letne proračune, katere bi odobraval banska uprava. Dohodki bi se potem stekali iz davčnih sredstev. Tako bi kmetijski odbori lahko mnogo storili za kmeta, med tem ko jim je sedaj nemogoče. — Kmetijska zbornica je zahtevala še, naj se olajšajo pogoji za lesno trgovino ter da se oblast čim prej loti vprašanja vodovoda v Beli Krajini. — Na koncu je Kmetijska zbornica zahtevala, naj se nje-no mnenje obvezno zasliši pri vseh postavah, ki prihajajo za kmeta v pošt. Vsaka postava mora, preden je predložena poslancem, biti predložena Kmetijski zbornici.

Nekaj števil iz letopisa kat. Cerkve

Vatikansko državno tajništvo je izročilo sv. očetu prvi izvod tako zvanega »Annuario Pontificio« za leto 1939, ki nudi vsako leto pregled katolištva po svetu. Letošnji Annuario ima 1360 stran., to je 115 strani več nego lanski ter ima imensko kazalo, ki vsebuje imena 14.000 oseb. Popravek je potreben le

eden zaradi nedavne smrti varšavskega kardinala Kakowskega, tako da znaša število živih kardinalov 62, dočim je 8 sedežev praznih. Škofijskih sedežev, in sicer patriarhatov, je 14, od teh 10 dežanskih in 4 imenski; metropolitov je 23; nadškofov 36; škofov 935; zasedenih titularnih stolic je 772, pre-

žanih delavcev, ki komaj žive iz rok v usta. Povejte, da je lična zunanost naših vasi posledica naših pridnih rok, ki garajo iz noči v noč, ne pa znak našega bogastva. Povejte, da kmet na jugu z neprimerno manjšim delom dobi iz rodovitne zemlje do petkrat toliko kot slovenski kmet, da pa ima ta neprimerno večja davčna bremena, kot njegov bogati tovariš na jugu. Poskusite preprečiti prekomerno gospodarsko izmозgavanje naše dežele in zahtevajte, da se davčna bremena enakomerno razdele in tudi z isto strogostjo izterjajo.

Posebno bodo novi poslanci morali skrbno paziti na to, da branijo v parlamentu pravice, ki nam Slovencem gredo kot narodu. Naš narod je v zadnjem desetletju doživel marsikatero ponižanje. Marsikje je že zgubil pravice, ki jih uživata ostala dva bratska naroda. Kazalo je, da hočejo Slovence potisniti na stopnjo manjvrednih državljanov in jih počasi izbrisati s površja zemlje. To mora nehati! Kadar bo treba braniti naše osnovne pravice, ki nam kot narodu gredo, bodo morali biti naši poslanci trdi in neizprosni.

Vohvci so marsikdaj v zmoti, ko mislijo, da je glavna naloga poslancev v tem, da pritiskajo kljuke po raznih ministrstvih in posredujejo pri vseh mogočih težavah svojih volivcev. Tudi to je njihova dolžnost, ki jo bodo

brez dvoma radi vršili, toda ne poglavitna. Zelo bo napačno soditi tisti, ki bo kritiziral delo svojega poslanca le po tem, koliko koruze je svojemu okraju po znižanih cenah izposloval in koliko podporic je za poravnanje tega ali onega klanca iztisnil iz državne blagajne. Vse to so postranske stvari. Glavna skrb poslancev bodi, da imajo vedno vsi skupaj celo svojo ožjo domovino pred očmi. Z drobtinicami se ne bomo nasitili! Treba bo poskrbeti za tako zakonodajo, ki bo Slovenijo popolnoma upoštevala kot enakopraven, čeprav najmanjši del naše Jugoslavije in ji dala pravic, ki bodo omogočile njen kulturni, gospodarski in socialni dvig.

Vse to pa bo mogoče le, ako bomo čim prej dobili že večkrat obljubljene široke samouprave, na podlagi katerih bomo lahko rezali kos kruha, ki smo ga pridelali sami, ne pa čakali, da nam ga kdorkoli drugi skopo odmerja, sam pa se koplje v blagostanju. To je naša najiskrenejša želja, da bi se slovenski poslanci čim prej vrnili v domovino s sporočilom: Slovenija se bo odslej sama upravljala! V tem trenutku bo dosežen uspeh, ki bo za našo državo zgodovinskega pomena. S tem bo dana ne le Sloveniji, ampak celi naši državi osnova, ki bo jamstvo njen procvit in njeno vekovno trajnost.

Veramon-ovitek
z 2 tabletama

Ta zavojek zmore odlej vsako. Prosimo napravite poizkus in prepirali se boste o naglem učinku pri glavobolu, zobobolu in bolečinah zaradi ran.

VERAMON
Schering

Cevke z 10 in 20 tabletami.
Ovitek z 2 tabletama

Reg. po min. soo. pol. in nar. zdr. S. br. 13483, M. V. B.

latur in tako zvanih opatij »nilius« 50, apostolskih vikariatov 292, apostolskih prefektur 135, misijonov in misijonskih okrožij 1 jurisdikcijskim pravicami 19.

Redov, kongregacij in verskih družb s pravicami, podeljenimi od papeške stolice, je 159, cerkvenih naučnih in vzgojnih višjih zavodov 86, zastopstev sv. stolice v inozemstvu 59, od katerih ima 37 diplomatski značaj. Med temi je treba omeniti na novo ustvarjeno apostolsko odposlanstvo v Veliki Britaniji s sedežem v Londonu. Diplomatski zbor pri sv. stolici je sestavljen iz 37 oseb, od katerih ima 13 naslov poslanikov. Med temi je romunsko zastopstvo, ki je bilo letos povišano v poslanstvo.

Med dostojanstveniki je lani umrlo sedem kardinalov in 48 škofov.

V letu 1938 je bilo ustanovljenih na novo šest škofij, štirje apostolski vikariati in 14 apostolskih prelatur. Za vlado sedanjega svetega očeta je bilo skupaj ustanovljenih 128 škofij in nadškofij, 28 škofijskih sedežev je bilo povzdignjenih v nadškofijske, nadalje 24 opatij in prelatur »nilius«, 116 vikariatov, 151 apostolskih prefektur, od katerih je bilo 38 povzdignjenih v apostolske vikariate, 26 misijonov in okrožij, od katerih je bilo 17 povzdignjenih v apostolske prefektore.

Neveste in ženini

kadar kupujete balo si najprej ogledite veliko zalogo raznovrstnega blaga za obleke, belo blago za perilo, kapne in rjuhe, kovrte, garniture itd. Najnižje cene v manufakturi

Janko Češnik

Ljubljana, Lingarjeva ulica 1.

V vsako hišo »Domoljuba«!

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Knez namestnik Pavle je odpotoval v Romunijo na lov.

o Kraljica Marija je dopolnila pretekli ponedeljek svoje 40. leto.

o Duhovni svetnik je postal katehet g. Mirko Rajec, predsednik Zveze bojevnikov. Čestitamo!

o 70-letnico svojega življenja je praznoval Jože Sinkovec, železničar v p. v Ljubljani. Živijo!

DOMAČE NOVICE

d Sadjarji so zborovali. Dne 8. januarja so se zbrali v telovadnici okoliške šole v Celju sadjarji bližnje in daljne okolice iz Savinjske doline. Iz poročil je bilo razvidno živahno delo za razvoj našega sadjarstva. Izvoljen je bil odbor s predsednikom poslancem Mihelčičem na čelu. Razvila se je živahna razprava o zaščiti in nezaščiti ptic, o sadni sušilnici, o sadnem izboru in o škropilnih kolonah. Društvo bo zgradilo že letos spomladi moderno sušilnico na Spodnjem Medlogu v Celju blizu mestnega zavetišča. Pri sušilnici bo tudi prizidek, kjer bodo postavili potrebne kotle za kuhanje marmelade.

d Nova ženska obrtna šola je bila te dni blagoslovljena v Belgradu.

d Novi proračun belgrajske občine znaša 355,352.350 din ter je za 16.3 milijona din višji od sedanjega.

d Na glavni skupščini Delavske zbornice v Ljubljani je bil soglasno sprejet proračun zbornice v višini 2,200.000 din. Od Okrožnega urada za delavsko zavarovanje dobi zbornica 1,650.000 din, od Trg. polniškega in podpornega društva 250.000 din in Merkurja

300.000 din. Za volitve v delavsko zbornico je rezerviran kredit 300.000 din.

d Civilno letališče dobi Dubrovnik.

d Izvoz cvetače (karfijole) iz Trogira se je že začel v Zagreb in Ljubljano. Tudi izvoz salate in mladega krompirja se je začel iz Dalmacije.

d Strokovni tajnik Jug. strokovne zveze odstopil. Kakor smo zvedeli, je strokovni tajnik JSZ Peter Lombardo po 18-letnem delovanju odpovedal službo pri centrali Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani. Razloga za njegovo ostavko sta dva: Njegovo zdravstveno stanje in razmere, ki so vladale v zadnjih letih v vodstvu JSZ, kar je njegovo zdravje tudi le še poslabšalo. Znano je, da je bil Lombardo le čist strokovnik in se tudi držal le čisto strokovnega dela, je bil član JRZ, v delo, ki so ga vršili voditelji JSZ, pa se ni vmešaval. Ni pričakoval, da bo JSZ prišla v odprt boj proti slovenski skupnosti. Ker so voditelji JSZ 11. decembra 1938 šli odkrito proti večini slovenskega naroda, je Lombardo po tolikih letih delovanja gotovo bilo težko prenehati s svojim delovanjem za korist krščanskega delavstva v okviru JSZ, s katerimi je bilo njegovo življenje tako tesno povezano. Lombardo je bil sposoben in priznan dober strokovnik.

d Iz kamniškega okrajnega cestnega odbora. Te dni je imel kamniški okrajni cestni odbor proračunsko sejo, ki jo je vodil načelnik poslanec Ivan Strcin. Predlog proračuna izdatkov znaša 1,495.211 din in je za 142.610 din višji kot lani in se torej tudi doklade ne bodo nič zvišale, ampak bodo ostale na višini 20%. V postavki za nove gradnje je predvidena vsota 100.000 din za nadaljevanje gradnje ceste Kandrše Moravče, 180.000 din za preureditev zloglasne Pirčeve ride na ce-

BISTER

konjski

FLUID

je odlično sredstvo za vtiranje pri raznih poškodbah nog in kit, pri revmatizmu ter pri težkem delu.

Bister prašek za konje prepreči mnogotere koniske bolezni, posebno pa naduho.

MLEKIN

prašek je preizkušeno sredstvo za pomnožitev mleka pri kravah, dalje za pitje in prebavo, da celo za pomiljanje. Uspeh zagotovljen v 8 dneh: Navodilo priloženo. Steklenica Bister-fluida mala Din 10—, velika Din 20—, Bister prašek zavoj Din 10—. Mlekin zavoj mali Din 10—, veliki Din 16—, poštnina od 8—10 Din.

Prodaja Drogerija Ivan Kanc, Ljubljana-Nebotičnik

sti Kamnik—Gornji Grad in razširitev loka na Smreški ridi na isti cesti. Na cesti Kamnik Domžale pa bo preložena cesta v Spodnjih Jaršah pri šoli, tako da bosta odrezana oba protiovinka. Ta dela bodo veljala najmanj 70.000 din.

d 10.000 din za zagrebške reveže je darovalo predsedništvo belgrajskega senata.

d Izum domačina se uveljavlja. — Pred kratkim smo poročali o izumu Viktorja Tovornika, ki je iznašel metlo s čistilnikom, ki je zelo praktična za ribanje in brisanje tal, tako da bi z dobavo te metle bil našim gospodinjam prihranjen mučen trud, ko morajo kleče ribati in pomivati tla. To pripravo za ribanje tal bo izdeloval Ivan Besenčar, lastnik mehanične delavnice v Selenburgovi ulici št. 6. Tovornik pa namerava novo iznajdbo sam razpečavati. Njegov naslov je Viktor Tovornik, Dobrunje pri Ljubljani. Zanimivo je, da ga je denarno podprl reven kmet z veliko družino, namreč Anton Marn, po domače Jančar iz Unajnjarjev v občini Janče pri Litiji. Tam Tovornik tudi stanuje. Delo domačega izumitelja toplo priporočamo, zlasti pa opozarjamo nanj gospodinje.

Poledica je v Ljubljani in drugod še vedno huda in se ljudje opotekajo ter love po zamrzlih cestah. Vendar so se ljudje kar navadili na zamrzla tla ter hodijo varno po še tako nevarnih mestih. V Ljubljani je bilo videti včeraj zjutraj vse polno smučarjev in sankarjev, ki so se odpravljali v svojih dresih z vlaki, avtobusi ali pa kar peš ven iz mesta iskat ugodna snežišča. Prav zadovoljni pa smučarji s snegom niso; je namreč preveč leden. Ko to pišemo, je sicer še vedno nad 13 stopinj mraza, vendar vremenske spremembe niso izključene, ker je tlakomer zelo padel.

d V hišo sta se spet naselila mir in ljubezen. Pred dvajsetimi leti se je oženil kmet Peter Marinkovič iz Kamenice v Srbiji. V hiši je bilo samo zadovoljstvo in sreča. Tako je trajalo štirinajst let, dokler se niso pojavili prvi prepiri. Peter je začel brez pravega povoda sumničiti svojo ženo in jo zapostavljati. Žena je vse mirno prenašala, pa tudi klofute in brce. Nekega dne pa je Petra popadla taka jeza, da je pograbil ženo in jo obesil. V

296.000 dinarjev...

Uprava „Domoljuba“ je svojim zvestim naročnikom nakazala že 296.000 din požarnih podpor!

Pravilnik

I. Vsak »Domoljubov« naročnik, ki je v mesecu januarju poravnal celoletno naročnino za leto 1939, prejme od uprave »Domoljubac« podporo v znesku 1000 din, ako mu v tem letu hiša, v kateri redno stanuje, pogori, da v njej ni mogoče več stanovati. Naročnikom, ki nimajo lastnega stanovanja, pa jim ob požaru pogori stanovanjska oprava, se povrne resnična škoda do 1000 din.

II. Naročnik »Domoljubac« je oni, na čigar naslov list prihaja, oziroma kder je vpisan pri poverjeniku, ne glede na to, kdo je dal denar za naročbo lista.

III. Naročniki, ki prejemajo list pri poverjeniku, naj tam plačajo celoletno naročnino v zgoraj navedenem času in poskrbe, da bosta seznanjena naročnika in naročnina pravočasno odposlana »Domoljubovici« upravi v Ljubljani.

IV. Naročnik-pogorelec naj naznanilo o požaru priloži županstvu in župnega urada, da mu je brez lastne krivde pogorela

stanovanjska hiša ali stanovanje, in da je — če prejema list pri poverjeniku, res pravočasno plačal celoletno naročnino za leto 1939.

V. Požarna podpora se ne izplača, četudi bi bili izpolnjeni vsi drugi pogoji:

1. pogorelec-naročniku, ki je požar sam povzročil;

2. naročniku, ki mu pogore samo gospodarska poslopja: hlev, skedenj, svinjaki, stelnik, kolnira, kozolec itd.;

3. stanovanjskim podnajemnikom;

4. lastniku dveh ali več stanovanjskih hiš, ako mu pogori hiša, v kateri redno ne stanuje.

Če pogori hiša moža, čigar žena je naročena na »Domoljubac«, ali hiša očeta, čigar sin ali hči prejema »Domoljubac«, pogorelec nima pravice do podpore.

Uprava »Domoljubac« se bo tega pravilnika točno držala in prošnji neupravičencev ne bo uvaževala.

badnjem hipu se mu je zasmilila in je prerezal vrv. Zena je morala potem iz hiše. Šest let je živel pri svojem očetu in zmerom tožila po svojih štirih otrokih, ki jih je pustila pri mami. Nenadoma pa se je pojavil po tolikem času njen mož in jo prosil odpuščenja. Ko je bila njegova prošnja ustrežena, se je z ženo spet vrnil na svoj dom. V hišo sta se spet naselila mir in ljubezen, ki sta morala prestati tako težko preizkušnjo.

d Vodja slovenskega naroda — zopet kristal biter. Družini delavca Franca Mačka p. d. »Petračev« v Dol. Logatcu, se je v desemberu rodil enajsti otrok — fantek. Za kristnega botra je bil po svojem zastopniku naš podilek bivši notranji minister dr. Anton Korosec, ki je ob tej priliki družino velikodušno obdaroval.

d Plug na trakovih. V četrtek popoldne se je pojavil na jeseniški glavni cesti orjaški plug in oral sneg ter čistil cesto tja doli do Javornika. Ljudje, ki večinoma še niso videli takega stroja, so se zbirali in gledali to izredno delovanje. Plug je tekel na trakovih, kakor tanki, in oral cesto do poljubne širine. Urejen je tako, da lahko popolnoma pobere sneg s ceste, toda po naših cestah je deloval le na širino. Pri volanu je sedel zraven cestar, toda označka pluga je kazala, da stroj ni iz Jesenic. Delavstvo, ki se vozi na sihte z Avtobusi doli od Kranjske gore, je bilo te dni prizadeto. Avtobusi niso mogli nikamor. Delavci pa so se dogovorili, da bodo pot očistili in prosili so za ta orjaški plug iz Beljaka. Rezal je sneg čez Korensko sedlo in potem kam čakal dva dni, da so bili papirji za prehod meje v redu. Ko je dobil papirje, je plug počistil sneg z naših cest in že so pribučali avtobusi po prosti cesti. Dobro bi bilo, da bi ki tudi pri nas omislili tak čistilec. Zanimivo je, da je bila cena za oranje s tem plugom štirikrat manjša kot pa za oranje z našimi plugi.

d Za staroupokojece je započel veliko akcijo poslanec Bitenc, da se jih izenači z novoupokojece. Dasi so plačevali prispevke za pokojnino, sedaj brez lastne krivde živatijo v največji bedi. Upamo, da se bo ta pravičen socialen podvig poslancu posrečil.

d So pa slovenski izdelki vendarle najljepši. Kar 224 odlikovanj je bilo podeljenih razstavljalcem na belgrajski obrtniški razsta-

vi, ki je bila pred dvema mesecema v paviljonih belgrajškega velesejma. Takrat so tudi belgrajski listi pisali, da zavzemajo izdelki slovenskih razstavljalcev, v prvi vrsti pa izdelki šentviških mizarjev, prav gotovo prvo mesto, kar se tiče kakovosti in lepote. Iz seznama odlikovancev pa se vidi, da sta bila deležna odlikovanja samo dva slovenska obrtnika, vse ostalo pa so prejeli obrtniki iz srbskih krajev. Da so slovenski obrtniki zaslužili tako malo odlikovanj spričo poplave odlikovanj, ki so jih bili deležni razstavljalci, je treba iskati vzroka pač druge, kakor pa v pravičnih ocenah komisij.

d Jugoslovanski katoliški škofje se sestanijo 24. januarja v Zagrebu ter bodo na nekaj dnevnem sestanku razpravljali o sodobnih verskih vprašanjih.

d Sprememba nazivov postaj. Občinstvo se opozarja, da so se dne 1. januarja 1939 nazivi postaj v Ljubljani in v Mariboru spremenili in sicer se imenuje postaja Ljubljana glavni kolodvor samo Ljubljana, Ljubljana gor. kol. — Ljubljana-Siška, Ljubljana dol. kol. — Ljubljana-Rakovnik, Maribor gl. kol. samo Maribor in Maribor kor. kol. — Maribor-Studenti.

d Gradbeni minister dr. Krek je podpisal odlok, s katerim odobrava tehnični predlog za obnovo državne ceste št. 17 od kilometra 44.095 do km 45.009 (Mihovski klanec pri Veliki Nedelji) v znesku 729.474,21 din.

d »Ker ga je preveč zeblo«. Sedaj, ko je mraz, je po mestu in deželi vse polno tatov suknj. Enega teh tatov so ujeli v Šiški na Novega leta dan zvečer. Ukradel je v neki gostilni lepo 500 din vredno suknjo. Tatu pa so ujeli, še preden je mogel suknjo prodati. Je to neki France Petrič, ki je na policiji povedal, da ga je preveč zeblo in da je bil nujno potreben suknje.

d Nad 400.000 din za božičnice in božične podpore revežem je izdala mestna občina mariborska za letošnji božič. Mariborski rdečkarji delajo sedanji občinski upravi krivico, ko pišejo, da se občina ne zaveda svojih socialnih dolžnosti.

d Nov akademski dom hočejo zgraditi belgrajski študentje. Zbrati hočejo toliko denarja, da bo postavljena surova zgradba. Nekateri podpore ustanove so jim obljubile svojo izdatno pomoč, v prvi vrsti pa občina,

Sveta Družina

So. družina je prebivala v majhnem, neznatnem galilejskem mestecu Nazaretu. Bila je to skromna delavska hišica. Preprosta soba z najpotrebnejšimi predmeti za življenje je bil zemeljski dom učlovečenega Boga.

Po naših človeških sodbah bi pač mislili, da bi moral Sin božji, če je hotel na ta svet priti in na njem bivati, imeti drugačne življenjske razmere. Mogočna palača v kakem tedanjem svetovnem mestu bi bila dostojen dom osemočnega Boga. Toda naše misli niso božje misli.

Da je bila hiša Jezusova v Nazaretu, ni bil zgolj primer, ker primerov si v življenju odrešenikovega pač ne moremo misliti. Gospod nebes in zemlje se ne bo dal v kako stoor prisiliti. To je bil brezdomno poseben namen božje previdnosti. Odrešenik je s svojim skromnim stanovanjem in preprostim načinom življenja hotel predosem počastiti in položiti one stanove, ki imajo na svetu najtežje življenje, ki si s pridnim delom svojih rok služijo vsakdanjega kruha.

Tako je sv. družina v Nazaretu rano delavskim slojem najsoveljšeji, tolažbe poln zgled. Kristus, sin matere delavke-predice in rojenec delavca-tesarja. Vse tri osebe so najlepši vzor družinskih kreposti: medsebojne ljubezni in spoštovanja, potrpežljivosti in pokorščine ter popolne bogudnanosti.

ki jim je podarila stavbno parcelo. V domu bi imelo stanovanje več sto revnejših dijakov. Poleg stanovanj bi bila v novem domu nastanjena tudi akademska obednica, ki sicer posluje v drugem prostoru. Do sedaj obstoja v Belgradu dijaški dom kralja Aleksandra, vendar pa že zdavnaj ne zadostuje več za tisoče rednih akademikov, ki hodijo v šolo na belgrajski univerzi.

d Zanimiva jasnovidca. V nekem časopisu smo čitali sledečo zgodbo, ki za njo zveđa ne jamčimo: Posebna jasnovidca sta zakonca Klein iz Sremske Mitrovice. Protestantski župnik in njegova žena sta oba rojena v družinah, ki so bile zaradi jasnovidstva znane. Obema se v sanjah prikazujejo dogodki, ki se bodo zgodili v bližnji prihodnosti. Tako sta videla v snu žaložig ruske carske družine štiri mesece prej, nesrečo parnika »Titanic« je videla Kleinova šest mesecev prej, prav tako umor prestolonaslednika Franca Ferdinanda v Sarajevu, in nazadnje tudi dve leti prej smrt kralja Aleksandra v Marseilleu. Takrat je šel Klein k okrajnemu načelniku in povedal svoje sanje. Dal jih je na zapisnik, nakar so to poslali v Belgrad. Takrat nihče ni verjel, da se bo kaj takega zgodilo, čeprav je Klein natančno popisal vnaprej, kako se bo dogodek odigral. Po dveh letih se je prav tako točno zgodilo, kar je izprical uradni zapisnik.

d Razprava proti roparskemu morilcu Kranjcu Silvestru pred mariborskim okrožnim sodiščem se je končala s smrtno obsodbo prizadetega.

d Živahen železniški promet. Na novo leto je bil kljub mrazu železniški promet na vse strani prav živahen. Zaradi kurjave dolgih vlakov občuti železniška uprava še vedno težave in ovire, toda gre mnogo na boljše, da so tudi zadnji vagoni kolikor toliko kurjeni. Težave so bile še vedno z mednarodnimi

Nečloveško mučenje mlade deklice

V Gornji Gračani pri Zenici sta Camil Mehličič, delavec v železarni, in njegova žena Rahima, imela celih osem mesecev zaprtjo v temni in mrzli sobici brez okna 7 letno Siko, Camilovo hčerko iz prvega zakona. Tam sta jo mučila in stradala v želji, da bi umrla in bi tako njima pripadlo premoženje, ki ga je deklica podedovala od svoje rajne matere. Pred šestimi leti je umrla prva Camilova žena. Zapustila je enoletno dekletce Siko, kateri je zaplala vse svoje premoženje. Ker v domači hiši ni bilo nobenega, ki bi negoval otroka, je vzel Siko k sebi Camilov brat, ki je oženjen s sestro pokojne Camilove žene. Pri stricu in teti se je deklici prav dobro godilo, imela sta jo zelo rada. Pred dvema letoma se je Camilo ponovno oženil z 20 letno Rahimo. Oče in mačeha nista mogla trpeti male Sike. Mislila sta vedno na to, da bo Sika kmalu dospela in prevzela posestvo, ki sta ga sedaj sama uživala. Zato sta prišla na grozno misel, da bi

dete umorila in se tako polastila premoženja. Pred osmimi meseci je Camil šel k bratu po Siko in jo pripeljal domov. Doma sta jo oče in mačeha zaprla v sobico brez okna in ji dajala toliko hrane, da ni od lakote umrla. Mala deklica je ležala gola na golih tleh brez postelje in odeje. Nečloveška zakonca sta dajala deklici vedno manj hrane, tako da je bila kmalu samo kost in koža. Od stradanja in večnega sedenja kakor tudi zaradi nesnage deklica skoraj ni bila več podobna človeškemu bitju. Gniti so ji začele kosti in meso. — Končno je to strašno trpinčenje uboge deklice prišlo na dan in sodišče je nečloveškim staršem odvzelo otroka, ki ga je pregledal zdravnik in ugotovil, da so vsi otrokovi organi uničeni in da kljub najboljši nego otrok skoraj gotovo ne bo ostal pri življenju. Otroka so zopet izročili stricu. Proti nečloveškim staršem je bila uvedena sodna preiskava. Za taka dejanja bi tudi desetletni strogi zapor ne bil preveč.

prizovniki, ki so prihajali v Ljubljano z velikimi, celo dvehurnimi zamudami. Na novo leto je bil promet prav živahen, kajti mnogi izletniki in športniki so krenili na vse strani: tje so ugodni kraji za zimski šport. Na Gorenjsko se je en dan odpeljalo do 2500 izletnikov z ljubljanskega glavnega kolodvora. — Proti Kamniku je odrinilo do 1000 potnikov, proti Dolenjski 900, proti Rakeku 800, proti Lidanemu mostu 1500 in proti Vrhniki do 300 potnikov. Jedro potnikov so tvorili smučarji s svojimi dilami. Na Silvestrovo in naslednji dan sta se med smučarji primerili dve nesreči. Oba ponesrečenca, magistratna uradnica Breda Goljevšek in zasebni uradnik Josip Bizjak iz Ljubljane, sta si pri smučanju zlomila desno nogo.

d Zagrebško stolnico bodo temeljito prenovili. Stolnica je ponos hrvaške metropole in najvišja stavba v mestu sploh. Zaradi svojega epiga gotskega sloga je še posebno zanimiva, saj je bila zgrajena že v 13. stoletju. Pred 58 leti je bila hudo poškodovana zaradi potresa. Doslej je bila prenovljena že šestkrat. Ko se je uprava odločila za temeljito prenovitev, se je oglasil neki strokovnjak iz Milana, ki vodi tam prenovitvena dela milanske stolnice, ter ponudil brezplačno svoje nasvete. Stroški bodo znašali 15 milijonov dinarjev.

d Kmetijska zbornica za drinsko banovino je nedavno zaključila svoje zasedanje. Med drugim so sklenili določitev minimalnih (najmanjših) cen za kmetijske pridelke. Izvozna štampa, ki bo v kratkem imela sestanek, na katerem bo razpravljala in potem določila najnižjo ceno, pod katero se poljedelski proizvodi ne bodo smeli prodajati. Obenem je zbornica sklenila, da bo pobirala za kritje svojih proračunskih stroškov 4% doklado na zemljiški davek.

d Gospodinja! Za Vaše perilo uporabljajte odlični domači izdelek »Oven« terpentinskega mila, ki bo tudi Vas prav gotovo vsestransko zadovoljilo.

d Bralcem Domoljuba prav toplo priporočamo našo domačo trdiko F. I. Goričar, Sv. Petra cesta 29 in 30, tam dobite vse vrste blaga za moške in ženske obleke in površnike, plašče, zimsko triko perilo, pletene jopice, rokavice, nogavice. Zimske rjuhe, odeje in koe. Velika izbira svilenih in klotastih odev, platna za rjuhe, cvilha in razne posteljnine. Zima, morska trava, perje za blazine ter sploh vse potrebščine za nevestine bale. Na vsak večji nakup dobite lep nameček. Trdika je z vso doslednostjo zvesta svojemu geslu: »Majhen zaslužek, velik promet«

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josef« vode.

IZ DOMAČE POLITIKE

p »Narodni list«, glasilo JRZ za zetsko banovino, piše: »Od g. dr. Mačka pričakujemo, da bo sedaj spregovoril. Hrvatski narod namreč vsekakor želi bratski in iskren sporazum. O tem ni dvoma. Hrvatski narod želi delo, hoče napredek in zna spoštovati red in mir v državi. To pa mu v polni meri jamči današnja vlada.«

p »Samouprava« piše med drugim tudi sledeče: »Sedaj moramo videti še, po kateri poti bo krenil Stojadinović ob reševanju hrvaškega vprašanja: Ali se bo začel pogajati, kakor bi bilo mogoče slutiti po nekaterih poročilih tujega časopisja, ali pa se bo poslužil neposrednega načina ter bo v imenu vlade kar dal pokrajinske samouprave. Kaj sam o tem misli, je g. Stojadinović jasno povedal v svojem volivnem govoru 8. decembra v Ljubljani, kjer je naglasil, da ostaja na programu širokih avtonomij, da bi se tako preprečile posledice pretiranega centralizma in nemogočega federalizma.« — ... Ne smemo pozabiti, da je g. Stojadinović takoj po presnovi svoje vlade dal izjavo, da se bodo njegove politične smernice nadaljevale. Če bo kaj novega ukrenjenega za dosego zblizanja s Hrvati, ni treba, da bi to pomenilo že spremembo ustave ali popuščanje političnih smernic vlade, pač pa lahko to pomeni smiselno spopolnjevanje in razvoj tiste politike narodnega preporoda in obnove, ki jo njegova vlada vodi že 3 leta.«

p Banovinska skupščina JRZ v Ljubljani. Dne 6. januarja dopoldne je bila v Ljubljani seja okrajne organizacije JRZ za Ljubljano-okolico. Udeležil se je tudi gradbeni minister dr. Miha Krek. Seji so prisostvovali poleg ministra dr. Kreka vsi predsedniki in podpredsedniki krajevnih organizacij JRZ za mesto Ljubljana in Ljubljano-okolico. Predsedoval je seji poslanec Miloš Stare. Po pozdravih, ki jih je izrekel poslanec Miloš Stare, je govoril o političnem položaju gradbeni minister dr. Miha Krek, ki je obenem tudi predsednik okrajne organizacije JRZ za okraj Ljubljano-okolico. Zborovalci so na koncu izrekli soglasno zaupnico in priznanje obema slovenskima ministroma.

p Povest o treh »finfarjih«. Pri poslanskih volitvah leta 1927 je takratna samostojna demokratska stranka dobila v kamniškem okraju točno 55 glasov. Pristaši stranke g. Puclja, ki so takrat prerasli demokrate za nekaj desetih glasov in se povzpeli na številko 618, so bili na svoj mal uspeh na moč ponosni in s se rogali svojim demokratskim nasprotnikom, češ samo za tri »finfarje« glasov ste zbrali. Pri decembrskih volitvah pa

Paznja Vas varuje nazočaranja

Zelo že pri nakupu Aspirin tablet pazite na »Bayer«-jev križ, kajti brez tega znaka ni Aspirina.

ASPIRIN

TABLETE

Oglaš. reg. pod št. brojem 32608 od št. XL 1938.

je kandidat JNS na dr. VI. Mačkovi listi — v ostalem pristaš g. Puclja, zbral na svoje ime med vsemi bivšimi kmetijci in demokrati spet točno 555 glasov — tri »finfarje«.

p O jugoslovanstvu. Predsednik bivše narodne skupščine Stefan Čirič je te dni v Novem Sadu med drugim takole dejal: »Mi ne čemo jugoslovanstva, ki bi nasprotovalo srbstvu, hrvatstvu ali slovenstvu. Privrženost srbstvu, ozir. hrvatstvu in slovenstvu mora biti tako močna kakor privrženost jugoslovanstvu. To je smisel politike JRZ, in mislim, da smo pogodili pravo pot.«

NESREČE

n Plaz je zasul kmečko hišo v vasi Turji pri Kučevu. Nekaj dni je tam pihal silovit veter in razmetaval sneg vse naokoli. Proti večeru pa je potegnila tako huda burja, da je odtrgala velik snežni plaz s hriba, na čigar pobočju je imel skromno hišico kmet Milorad Marjanovič. Marjanovič in žena sta dremala ob peči, a zaradi zavijanja burje nista čula bobnenja s planine. Trenutek kasneje pa je plaz že udaril ob hišo in podrl steno. Marjanoviča je vrglo ob vrata, a ženo zasulo. Do vratu zameten se Marjanovič ni mogel ganiti. Sele zjutraj so ga drugi ljudje rešili iz zagate in odkopali njegovo ženo, ki je bila že mrtva. Pod plastjo snega se je zadušila. Marjanovič je šele tedaj spoznal, da mu je plaz razrušil hišo in hlev, v katerem je imel nekaj ovac in kravo. Vsa živina je poginila.

n Delavca je stisnilo med ogrodje. V sredo, dne 4. januarja se je na parni žagi v Markovcu pri Starem trgu pri Rakeku zgodila smrtna nesreča, katere žrtev je postal delavec Jožef Mlakar iz Viševka. Ob treh popoldne je šel mazat tečaje polnojarmenika, katerega je prejel ustavil. Ko je bil ravno z roko med kolesjem, se je začel iz desole še neznanega vzroka polnojarmenik vrtni. Nesrečnega delavca je prišlo ter ga stisnilo med ogrodje.

n Zverinski ženski. Pred celjskim okrožnim sodiščem sta se zagovarjali 18 letna služkinja Ana V. in njena sestra 24 letna Marija V. iz konjiške okolice. Razprava je bila zaradi mladostnosti Ane tajna. Ana V. je bila ob-

Za slovensko narodno skupnost

Konec decembra 1938 je Slovenska prosvetna zveza v Celovcu polagala svoj letni obračun. Ob tej priliki je predsednik g. dr. Tischler spregovoril tudi sledeče tehtne stavke: »Režim, ki slovenski narodni manjšini ni hotel dati nobenih pravic razen možnosti za dolgovazne razgovore in pogajanja, ta režim je izginil, koroški Slovenci pa smo ostali. — Nikdar nismo v Karavankah gledali kulturnih meja in v času radija take meje tudi ne morejo obstojati. Koroški Slovenci se držimo dveh osnovnih vodil v narodnem življenju: na eni strani lojalnost do države in režima

brez pridržka, na drugi strani pa tesna kulturna povezanost z materinskim narodom. 10. aprila smo z dejanjem postavili dokaz, ob katerem morajo obmolkniti stare bjake o protidržavnosti v slovenskem delu Koroške. Z izpovedjo za državo smo povezali tudi brezpogovorno izpoved za slovensko narodno skupnost.« K vprašanju »Nemcem prijaznih Slovencev« moramo ponovno poudariti: Mi poznamo na Koroškem samo Nemce in Slovence! Vse ono, kar v družini govori slovensko, to je slovensko, vse drugo pa naj bo nemško, če je nemški narod mnenja, da mu to koristi.

Tudi oče spada v družino

Klic: Zena spada v družino! — se mora podaljšati z dostavkom: Tudi oče spada v družino! Oče ni le gost sredi svoje družinske skupnosti, ampak je njegova življenjska naloga še pred njegovim poklicem predvsem ta, da sodeluje pri vzgoji svojih otrok. Prav tako se delo matere ne sme izčrpati s samimi pripravi za prehrano in z drugimi potrebščinami vsakdanjega življenja. Družina je življenjsko občestvo, ki zahteva, da se vsi njeni člani v vsem izčrpajo zanj. Vsakršno pretehtavanje pravic in dolžnosti preneha v trenutku, ko nam ni družina samo kraj skupnega nasčena in spanja, marveč nam je kraj

izvrševanja dolžnosti, kar se v isti meri tiče matere in očeta. Vsako gospodarsko udejstvovanje je samo sredstvo, a namen je zmeraj človek. Če si hočemo zagotoviti temelje za nadaljnji obstoj svojega naroda za daljnjo bodočnost, moramo v duhu pristne družine preobraziti razmerje med delovnim svetom in svetom družine. Zatorej spada oče, čeprav izvršuje poklic izven doma, prav tako v družinsko domačnost kakor mati. Njegovo življenje mora biti vsak dan vidno zasejano v srce družine, tako da ta oče in mati kot en sam steber, ki na njem stoji družina.

ki cesti na Viču padel železniški čuvaj v p. Grimsčič ter si izpahnil ramo. — Na poledenih tleh se je ponesrečila 40 letna žena magistratnega sluga Marija Matjašič, ki si je zlomila nogo. —

n Huda železniška nesreča. Nekaj kilometrov daleč od Varaždina se je na novega leta zvečer zgodila huda železniška nesreča. Tovorni vlak je stal na odprti progi, ker se je stroj nekaj pokvaril. Kmalu je privozil prvi tovorni vlak in zavozil v prvi vlak. Trk je bil zelo hud. Štirje vagoni so popolnoma razbiti, enako službeni vagon. V enem izmed razbitih vagonov se je vozil spremljevalec žive kureti- ne Muharem Kambelovič, ki je bil na mestu mrtve.

d Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijenj porabi.

Ogl. reg. B. br. 30473/32

NOVI GROBOVI

n Odprta noč in dan so groba vrata. V Goricah pri Medvodah je nenadoma umrla 18 letna Pavla Luštrik. — V Spodnji vasi pri Slovenski Bistrici je zapustila solzno dolino 73 letna posestnica Ivana Leskover. — V Mariboru so pokopali šoferja Nabavljalne zadruge Matijo Ulčeta. — Na Jesenicah so spremili k večnemu počitku posestnico Marijo Mesar roj. Ferjan. — V Kranju je zaspala v Gospodu so- proga zobozdravnika Berta Demšar. — V Dolu pri Hrastniku je zadela kap 57 letno Nežo Sopar. — V Mariboru so pokopali Franjo Majer. — Na Češnjici pri Železnikih je umrl trgovec Anton Eržen. — V Celju je preminula 84 letna Marija Wurzer roj. Satler. — V Domžalah je zapustil solzno dolino šolski upravitelj Ivan Stenovec. — V bolnišnici usmrtjenih bratov v Kandiji pri Novem mestu je na veke zatisnil oči priljubljeni usnar Franc Globelink. — V Ljubljani so umrli: znanstvenik prof. dr. Albin Belar, vdova nadučitelja 75 letna Ana Arselin roj. Gärtner, učenka Marinka Jenko, mizarški mojster Mihael Dovč, Stefaniya Bučar roj. Bezek, soproga upokojenega upravnika glavne pošte Mici Janežič, Franc Šmajdek, Ivana Gogola in želez. nadsprevodnik v pokopu Anton Breznikar. Naj počivajo v miru!

tožena, da je 21. oktobra 1937 na Planini pri Zrečah usmrtila otročička V. Mirka, sinčka sestre Marije iz Vitanja. Otroka je usmrtila na ta način, da ga je stisnila čez trebuh. Na isti način je 5. novembra usmrtila v Koritnem pri Oplotnici, kjer je služila, 4 mesece starega otroka Vitrih Marijo. Na prigovarjanje svoje sestre Marije je usmrtila lansko leto 13. maja 3 letnega Marijinega sinčka V. Ivana na Planini in 22. septembra s komicem zdrobila 4 letnega Črešnerja Miho. Sodišče je obsodilo Ano na 12 let robije, njeno sestro Marijo pa zaradi nagovarjanja k groznemu dejanju na 15 let robije. — Kako globoko pade človek — brez strahu božjega!

n Nevaren čaj. Slovenec, 67 letni zidar Josip Znidaršič v Zagrebu je povabil na svoje stanovanje 56 letnega prijatelja Nikolaja C. rina. Ker sta bila oba prehlajena, sta si sku- kala neko zdravilno rastlino za čaj. Komaj sta tekočino popila, jima je postalo slabo. Izgubila sta zavest. Slučajno pa je v stanovan- je prišel hišnik, ki je hiro poklical reševalce, ki so nesrečnika prepeljali v bolnišnico. Tam so jima izpraznili želodca in sta sedaj že izven vsake življenjske nevarnosti. Rastlina, iz ka- tere sta kuhala čaj, je bila strupena.

n Mesto podgan je zastupil svoja otroka kmet Milan Živkovič iz Radujeva. V hiši so se pojavile številne podgane. Mačka, ki so jo pri hiši imeli, podganam ni bila kos. Zato je Živkovič kupil arzenik in ga posul ob špranjah, skozi katere so se plazile podgane. Živkovi- čevi trije otroci pa so mislili, da je arzenik sol, pa so ga zato začeli lizati. Kajpada so se zastupili. Dva sta v silnih mukah umrla, tretjega pa so zdravniki le rešili.

n Železno blagajno s 53.000 din je odne- sel. Tkalski mojster Ser v Mariboru je shra- njeval svoje prihranke doma v železni ročni blagajni, katero je spravljal v umivalni oma- rici. V tej blagajni je imel 35.000 din v goto- vini ter branilno knjižico, glaseče se na 1800 dinarjev. Poleg blagajne je shranjeval tam tudi usnjato ročno torbico. Se pred božičnimi prazniki je Ser odprl blagajno ter vzel iz nje 800 din, potem pa jo je zopet shranil na staro

mesto. Oni dan je njegova žena hotela vzeti nek predmet, ki je bil shranjen v omarici po- leg blagajne. Takoj, ko je omarico odprla, je prestrašena opazila, da ni blagajne nikjer. Iz- ginila je tudi usnjata ročna torbica. V zgor- njem predalu omarice je bila shranjena zlata moška ura, zlati uhani in zlata zapestnica ter nad 1000 din gotovine, vendar se pa storilec tega ni dotaknil. Takoj je gospa obvestila o tatvini svojega moža in policijo, ki je začela s preiskavo.

n Hudournik Pšata pri Komendi je te dni nevarno narastel in poplavlja vse od izvira do izliva. V Mostah je voda na cestah čez koleno in je vsak promet nemogoč. Voda je razlita po travnikih in cestah, križišč cest sploh ni spoznati. Kernova žaga je v veliki nevarnosti. Rake je voda že odnesla. Po vodi namreč plavajo po 25 cm debele ledene plošče, ki ne poznajo ovir. Kjer se nagromadijo, vse podero in odnesejo s seboj. Tudi potok Brnk se je razlil po travnikih. Če bodo vode še na- raščale, bo škoda ogromna.

n Nezgode na ledenih tleh. V ljubljansko bolnišnico so pripeljali 18 letnega dijaka Vla- da Kavčiča iz Ljubljane. Mladi dijak se je smu- čal na Novega leta dan na Gorjušah, pri tem je pa padel ter si zlomil levo nogo. — Pri smu- čanju sta se ponesrečila tudi Kati Zajc iz Ljubljane in Franc Zavašnik iz St. Vida. — Na zamrzli cesti je spodrčalo kolo 48 letnemu vrtnarju J. Kmetu v Ljubljani. Ima nevarne poškodbe po vsem telesu. — Na ljubljanski glavni pošti je na zamrzlih tleh padla poštna uradnica Hilda Vrtovec ter dobila hude po- škodbe na kolku. — Ono popoldne je na Trža-

Obvezno delo za nemška dekleta

Nemški časopisi objavljajo najnovejšo uredbo, ki jo je izdal v okviru gospodarske štiriletke predsednik državnega zavora za delovno posredovanje dr. Syrup in s katero mora od 1. januarja 1939 dalje vsaka ne- poročena ženska, stara pod 25 let, ki išče za- poslenja, prinesiti spričevalo, da je eno leto prebila v nemški delovni službi, in sicer v stroki za poljedelstvo in gospodinjstvo. Brez tega spričevala nobena ženska ne bo dobila zaposlitve ne v državni in ne v zasebni služ- bi. Za neke zaposlitve in poklice je ta pred- pis že do sedaj veljal. Na primer so morala dekleta, ki so se hotela vpisati na vseučili- ščih, delati prej vsaj devet mesecev v kak- šnem delovnem taborišču za dekleta, šele po- tem so bila sprejeta na vseučilišče. Predpis obveznega enoletnega dela je sedaj razširjen

na ves ženski svet brez izjeme, izpod 25 let star in samski.

Na merodajnih mestih so že izračunali, koliko delovnih moči bo dobila država vsako leto na razpolago, da bodo sodelovale v okvi- ru gospodarske štiriletke. Tako računajo, da bo od sedaj vsako leto na razpolago od 300.000 do 400.000 dekliskih delovnih moči. Država misli s tem dobiti na razpolago obilo mladih delovnih moči, ki ne bodo mnogo stale, na drugi strani pa se bodo dekleta izvežbala, da se bodo zopet rajši oprijela dela v poljedel- stvu in v gospodinjstvu, od katerega so zadnja leta rada bežala v pisarne in tovarne. V Nem- čiji pričakujejo od te uredbe veliko koristnih posledic za prenovljenje socialnega obraza nove Nemčije.

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. — Vaš kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški sredi svoje prašiče. Zado- stuje samo 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek 6 din, po pošti 12 din; 8 zav. po pošti 24 din. — Mnogo zahvalnih pism. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1. Pazite: pravi »Redin« se dobi samo v zavitkih s napisom »Redin«.

RAZGLED PO SVETU

KATOLIŠKA CERKEV

» Papež Pij XI., za čigar zdravje se zelo boje, bo v kratkem odpotoval v Castel Gandolfo, ker mu tamošnji zrak bolj prija kakor rimski. Tam namerava sv. oče sestaviti še eno okrožnico proti poganškemu nacionalizmu in spisati svojo politično oporoko, v kateri bo v velikih potezah orisal svoje življenjsko delovanje.

ITALIJA

» Iz Julijske krajine. Na Občinah je umrla 83 letna gostilničarka Terezija Logar. — V reki Rižani so našli truplo Kocijana Bertoka od Sv. Nedelje pri Dekaniji. — Na španjskem bojišču je padel kot italijanski legionar Stanko Suligoj iz Kala pri Kanalu. — V Gradški je 67 letni Jožef Vovk strmoglavil s senika na tla in si zdrobil lobanjo. — Avto je v okolici Trsta do smrti povozil 9 letnega Alberta Benčina. — V Tolminu se je iz konfiscije učitelj Branko Satler. — Pri Solkanu se je velik kamen zvalil na Oktavija Marušiča in ga poškodoval do smrti. — Neznanci so vdrlj v hišo Ivana Bembiča v Topoli in napadli gospodarja in ženo. Bili so vsi oboroženi s puškami. Tolovaji so oba ustraševali, jima pobrali 3.700 lir prihrankov in pobegnili v noč. Oblasti zločincev še niso odkrile.

ČEŠKOSLOVAŠKA

» Boji na meji. Uradno poročajo, da je na meji pri Mukačevu prišlo do krvavega spopada med madžarsko vojsko in med češkoslovaškimi obmejnimi stražami. Ob tri četrti na 4. zjutraj je bila češkoslovaška obmejna straža pri Oroševu med rednim obhodom po obmejni črti napadena z madžarske strani. Pri tem je bil neki češkoslovaški orožnik ranjen v roko. Začelo se je streljanje z obeh strani. Na madžarski strani so streljali oddelki redne vojske. Zaradi tega je poveljstvo češkoslovaških obmejnih oddelkov ukrenilo vse potrebno, da take spopade prepreči. Vlada je takoj odredila najstrožjo preiskavo in poslala višjega češkoslovaškega častnika v Mukačevo, da bo z madžarskimi častniki zadevo preiskal. Madžarska vlada je zaradi tega spopada zaglala velik hrup, vložila oster ugovor v Pragi ter je nemški, italijanski in angleški vladi sporočila, da ne prevzame nobenega jamstva več za v bodoče in da bo storila tisto, kar se ji bo zdelo potrebno. Splošno mnenje je, da so spopada krivi Madžari.

» Te in ono. Karpatska Ukajina bo svojo prestolnico uredila v Hustu, postavila tam s posojilom potrebna vladna poslopja, vseučilišče, novo stolnico, višje šole, gledališče in muzej. Spomladi bo začela delati novo železnico do Husta. Pri teh javnih delih bo pomagal češki in nemški kapital. — Država hoče izvesti obsežno varčevanje. Skušala bo odvisno uradništvo spraviti v druge službe, razrešila bo poročene ženske-uslužbenke ter upokojila starejše uradnike in one, ki so manj sposobni. Za dobo dveh let bo ukinila sprejem novih državnih uradnikov. V isti dobi tudi ne bo nobenih napredovanj. Državni ukre-

pi, ki so jih merodajne oblasti v vseh podrobnostih natančno proučile, računa država, da bo prihranila mnogo denarja, da bo dobila mlajše in bolj sposobno uradništvo in da bo ženo vrnilo njenemu naravnemu poklicu v družini, ki je osnovna celica državnega in narodnega občestva.

FRANCIJA

» Potovanja predsednika francoske vlade. Predsednik francoske vlade Daladier je končal svoje nadzorstveno potovanje po francoski Severi Afriki. Zadnja postaja njegovega potovanja je bil Alžir, kjer je imel med navdušenimi manifestacijami zaključni govor. V govoru je še enkrat poudaril, da Francija ne bo odstopila niti pedi svojega ozemlja nikomur, in da bo svojo kolonialno državo branila z vsemi silami. Predsednik vlade je imel v guvernerjevi palači važen sestanek s poveljniki francoske vojske v Severni Afriki. Ni dvoma, da so na tem sestanku sprejeli važne sklepe za primer kakšnega resnega spora z Italijo. Francosko vojaško poveljstvo ima zdaj v Tunisu, Alžiru in Maroku zbranih 97 bataljonov pehote, 8 polkov kolonialne konjenice ter 30.000 vojakov v raznih tehničnih oddelkih. — Predsedniku francoske vlade Daladierju so Arabi v Tunisu izročili srebrno bodalo. Predsednik je bodalo nekajkrat zavijtel po zraku. V tem njegovem gibu vidijo italijanski listi hudo izzivanje Italije in grožnje proti njej.

NEMCIJA

» Judje imajo denar. Urad narodno-socialistične stranke razglasa uradno, da je v bivši Avstriji priglasilo 47.768 Judov premoženja več kot po 5000 mark. Na podlagi letopisne ureditve teh prijav so Zidje prijavili tole celotno premoženje: v podjetjih 321 milijonov, v vrednostnih papirjih 266, v hišah in posestvih v mestih 521 milijonov, v posestvih na deželi pa 39,7 milijonov. Vsega skupaj so Zidje prijavili v bivši Avstriji 2,04 milijarde mark (30 milijard din) premoženja.

TURČIJA

» Silovitih viharji se divjajo te dni na Črnem morju. Pet velikih turških potniških parnikov je v nevarnosti. Vihar je odtrgal deset turških in dve grški ladji v premogovnem pristanišču Ereğliu ter jih vrgl na obalo. Turški 2000 tonski parnik »Milliet« se je potopil, ker ga je morje vrгло na ostanke nekega drugega parnika da se je prelomil na dve. To neurje je najhujše, kar jih pomni v zadnjih 30 letih.

AMERIKA

» Za obrambo vere in demokracije. Pred nabito polno kongresno zbornico je predsednik Roosevelt te dni imel bojevit govor, v katerem je dejal, da mir na svetu še ni zagotovljen, ker besne povsod krvave ali gospodarske vojne in ker divja tekma v oboroževanju. Ta položaj na svetu izvira iz napake, da je svet zavrgel vero, svobodo veroizpovedi in demo-

Pozor!
Darmol, sredstvo za odvajanje se čisto polvarja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zarezo v obliki črke T. Zahtevajte samo originalni Darmol.

kracijo. Amerika tak novi red zavrača in se pripravlja na obrambo verskih in človeških načel, ki so podlaga svobodni državi in sleherni omiki. Za obrambo vere in demokracije bodo Združene države zbrale vse svoje sile, čeprav žele, da bi se spori na svetu poravnali mirno, da bi se ustavila tekma v oboroževanju in obnovilo gospodarstvo. Skušnje iz starih vojn so Ameriko naučile, da mora varovati sama sebe. Zato mora biti oborožena, čeprav oboroževanje v načelu odklanja.

DROBNE NOVICE

» Požar je uničil v romunski Bukarešti palačo, v kateri so bili uradi vseh bolnišnic in največji kinematograf.

» Angleški kralj in kraljica odpotujeta 3. maja v Ameriko, kjer ostaneta šest tednov.

» Božična sbirka za nacionalistične vojaške v Spaniji je samo po največjih mestih vrgla tri in pol milijone pezov.

» Sporazum o varstvu manjšin podpiseta 3. kratem Nemčija in Češkoslovaška.

» Nove japonske vlada je sestavil baron Hiranuma; nova vlada je še bolj fašistična.

» Fronta narodnega preporoda je edina v Romuniji dovoljena stranka.

» Poplava gresi 12 milijonom Kitajcev, v pokrajini Kiangsu; reka Jangce je podrla nasipe.

» S Hitlerjem se je te dni sestal poljski zunanji minister Beck.

» Madžari so signali iz Madžarske do sedaj 1040 slovaških učiteljev, več sto pa so jih zaprli.

» Rekruti Sovjetske Rusije ne bodo več prisegali mednarodnemu proletariatu, temveč sovjetski vladi.

Kitajsko pismo

Velečenjeni gospod urednik!

» Domoljube lepo prihaja na to visoko junnamsko planoto. Vedno smo ga veseli, saj nam prinaša novice iz drage domovine in nas seznani, kakšno je po svetu. — V imenu vseh sobratov se vam zanj najlepše zahvaljujem in vas prosim, da nam ga še pošljate. Da nimamo denarnih sredstev, te že veste.

» Preč. g. Keres je odšel v Chantung (14 dni v nočnici) v imenu apostol. delegata mgr. Zaninca, da v njegovem imenu ureči važne zadeve. Na samotni poti so ga roparji napadli, pretepli in oropali do golega. Hvala Bogu, da ga niso ubili. Zdaž bo, ko se pozdravi, pod vojaškim varstvom odpotoval v Chantung. V deželi je polno ubogih vojakov, ki se preživljajo s ropanjem.

» Zadnjič so nas obiskali tudi japonski zrakoplovi in nas pozdravili s kakimi 100 bombami. Več hiš je raztrlih, mnogo ljudi pa mrtvih.

» Mi se skrivamo v podzemskih prostorih nove stavbe. — Preden je g. Keres odšel, mi je naročil, da naj vam v njegovem imenu in v imenu vseh slovenskih sobratov želimo vesele praznike in srečno novo leto. — A. A.

» Opomba uredništva. Prav lepa hvala vam za zanimivo pismo in za iskrena voščila. Bog vam plažaj! Prav lepo prosimo še za slične dopise, kar nas silno zanimajo. Sporočanje g. Kerecu in vsem iskrene pozdrave.

Slepi otroci v Kočevju igrajo na citre.

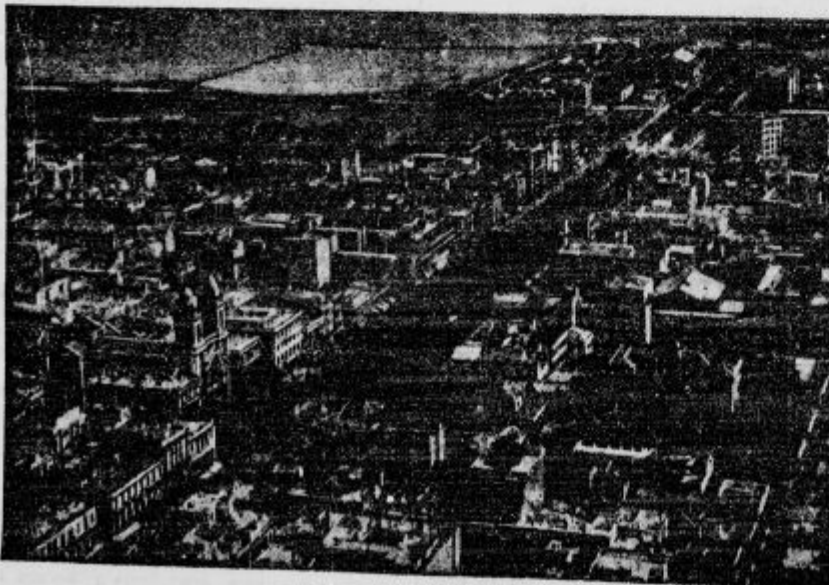
Kraljica Marija je pretekli ponedeljek praznovala svoj štirideseti rojstni dan.

Letošnja huda zima je prinesla ljudem, ki imajo radi beli športe — smučanje, obilo prilike, da se tega športa naučijo. Naši sliko nam kažejo smučarčka začetnika, ki se pripravlja na prvi »smuke, druga pa izveštanega smučarja, ki s skakalnice leti sto metrov daleč po zraku

Preteklo leto so v Rogaski Slatini sezidali nov krasen hotel in mu dali ime »Jugoslov. kralje

Pogled na mesto Tunis, kamor je potoval prejšnji teden predsednik francoske vlade Daladier.

Ko je prišel predsednik Daladier v Tunis, so njemu na čast priredili veliko vojaško parado, pri kateri so nastopile razne čete

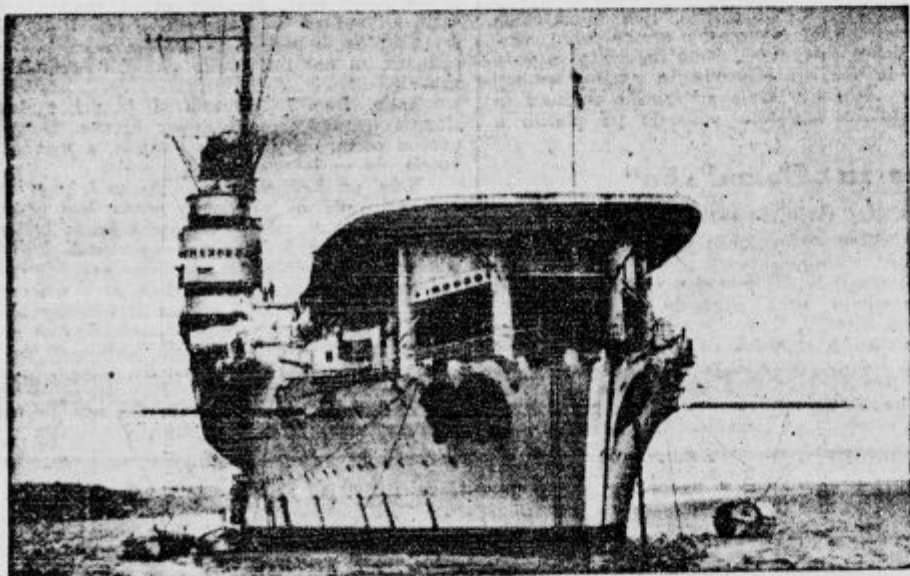
V vsako hišo »Domoljuba!

V božičnih praznikih sta v Braziliji trčila skupaj ekspresni in tovorni vlak. Izpod razbitih vagonov so potegnili 31 mrtvih in mnogo ranjenecv.

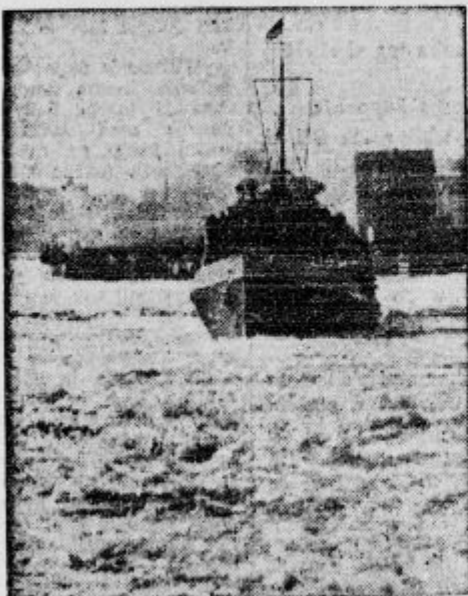
Kitajski roparji so napadli in orepali misijonarja Kereca. Na pol živega so pustili ležati v mrazu in snegu.

Francози so zgradili veliko bojno ladjo. Na ladji so napravili kar celo letališče za aeroplane.

Od 10. do 19. februarja bodo v Visokih Tatrach na Slovaškem mednarodne smučarske tekme. - Slika kaže tekmovalno progo z gore Kasprovy skozi gozdove v dolino.

Neki ledolomilec je v Ameriki poskušal prebiti led in napraviti pot trgovski ladji. Pri tem svojem delu se je pa sam ujel. Mraz je bil tako hud, da je sam obitjal v ledu in so morali z dinamitom razstreliti ledeni obroč okrog njega.

Po svetu imajo še bolj spretni drsaleci kakor pri nas. Tale drsalec je v Sant Moritzu v Švici kar med drsanjem preskočil mizo. Težko, da bi znal še kdo tako imenitno skakati.

PO DOMOVINI

Slovenski viničarji prestopili v ZZZ

V Sloveniji je po uradnih podatkih z družinami vred okrog 20.000 viničarjev. Viničarski stan je najbolj reven, živi pod težkimi delovnimi in življenjskimi pogoji. Njegova plača v mnogih primerih znaša celo din 2 na dan za 10 in 12 urno delo. Naturalne dajatve s strani delodajalca pa so tudi tako malenkostne, da je siromaštvo v viničarskih družinah nekaj vsakdanjega. Silno slab gmotni položaj viničarskega stanu še poslabšuje dejstvo, da viničarji niso zavarovani ne za bolezen, ne za starost, niti jim niso določene minimalne plače.

Zelo potrebna je v krajih, kjer živi slovenski viničar, delavska strokovna organizacija. Pred 18 leti je viničarje vzdramil in jim vzbudil zanimanje za organizacijo g. župnik Komljanec, takratni tajnik Jugoslovanske strokovne zveze. Organizacija je bila včlanjena vseh 18 let v Jugoslovanski strokovni zvezi. V začetku je lepo napredovala, v zadnjih letih pa gibanje Jugoslovanske strokovne zveze ni moglo vzbuditi pri viničarjih pravega zaupanja in smisla za še večjo razširitev organizacije. Javnosti je že znano, zakaj se je pred tremi leti ustanovila katoliška delavska organizacija. Isti razlogi kot so bili odločilni pri ustanovitvi ZZZ, so sedaj dali povod, da je celotna Strokovna zveza viničarjev v Ljubotmeru prestopila v Zvezo združenih delavcev.

Na občni zbor, ki je bil te dni v Ljubotmeru je prišel tudi novi minister Snoj. Podčrtal je v svojem govoru, da bodo viničarji mogli le v zvezi vsega haloškega slovenskega delavstva, doseči one uspehe svojega dela, kot to vsi viničarji želijo. Če boste pravilno delali, če bo misel skupnosti v Vaših vrstah velika, če boste složni, če bo v vas podvig bo uspeh zagotovljen. Kakor se je doletelo minimalne plače za vse delavske stanove, tako bomo izbojevali minimalne plače tudi viničarjem. Viničarjem je zagotovil, da bodo v njem imeli zagovornika in vso oporo pri njihovem delu. Zastopnik centrale ZZZ, njen predsednik Preželj France, se je v imenu slovenskega delavstva zahvalil za zaupanje viničarjev. V svojem go-

voru je razložil pomen slovenske katoliške skupnosti. Dalje je raztolmačil razliko med slovenskimi delavskimi organizacijami, govoril o praktičnih uspehih ZZZ, o bodočih nalogah, ki jih mora SZV skupno z ZZZ za viničarski stan izvajati in urediti. Na koncu so sprejeli nekaj važnih predlogov.

Zgled prave slovenske matere

(Sveta gora pri Litiji)

Dve materi sta nam umrli v oddaljenem Semniku: Zupan Franciška kot zadnja v starem letu, Kovač Vincencija pa kot prvo v novem. Prvo, še mlado Strikarjevo mamo, moramo šteti med žrtve materinstva. Dvanajstletnim otrokom je dala življenje, sama je pa trpela, pešala in umirala. Dvanajst otrok je jokalo ob rakvi, v kateri je ležala nema in blede mati. Žrtvam vojne postavljajo spomenike, Strikarjeva mama si je spomenik sama izklesala, ko je zapustila slovenskega narodu 12 polnočnih, dobro vzgojenih otrok. Bila je v pravem pomenu besede blaga žena. Za tako so jo vsi imeli in so jo tudi polnočtevilno spremljali na njeni zadnji poti. — Prva za njo je odšla v večnost njena sosedka, tiha in skromna Polackova mati, ki je vse svoje otroke dobro vzgojila in dobro preskrbela. Tihe in skrite so naše matere in žimbolj skromne in skrite, tembolj svetniške. Izpolnijo svojo materinsko dolžnost in kot svetniške mučenice odhajajo po plačilo k Bogu.

Vse za »Domoljuba«

(Iz bivše Stajerske.)

Uredništvo »Domoljuba« je prejelo te dni dopis sledeče vsebine:

Spoštovani! Služajno sem v neki hiši zagledal list »Domoljub«. Prosil sem, da mi ga posodijo, kar so mi ustregli. Z veseljem sem ga prebral in močno se mi je dopadel, da sem se kar odločil za njega, čeprav sem tako reven, da še k maši ne morem, ker mi je obleka pošla, nove si pa ne morem kupiti. Za »Domoljuba« si bom pri železcu pritrgal, samo da ga bom dobival. Oprostite, pro-

sim, da vam svojo revščino razkladam. Kar je res, je res, saj ve to občina, pa tudi g. župnik lahko potrdi. Pa vseeno bom plačal celoletno naročnino. Bom že kako prišel do tega denarja. Prosim, da mi pošljete časopis in položnico. Hočem biti vaš prijatelj ter priporočati in širiti »Domoljuba« s pridno agitacijo.

Iz raznih krajev

Moravče. V Podbrdu se je preselila v boljše življenje Marija Per, po domače Martinova stara mama. Dočakala je visoko starost 92 let; bila je dobra gospodinja in vzorna krščanska mati. — Moravska dolina dobi občinsko zavetišče. Občina je nedavno kupila prijazno graščino v Česnjicah, kjer bodo našli reveži udobno domovanje. Stavba je dvanadstropna; ima 11 sob, kuhinjo in priklone. Zraven je tudi 88 arov zemljišča. Skupna cena znaša 80 tisoč dinarjev. Kupnina bo poravnana s prihranki tekočega proračuna in s bencinsko podporo. Obiljubljeno nam je tudi posejla Ljudske hranilnice pod ugodnimi pogoji. Na sodelovanje bodo povabljeni tudi sosedne občine, ki se bodo — kakor upamo — tudi odzvale. Zavetišče bo otvoreno nekako do meseca maja ter bo pričelo delovati v manjšem obsegu.

Škocijan pri Turjaku. Ko je bil v Sentjurju shod dr. Antona Korošec, je poveljnik gasilke čete prosil gospoda ministra za podporo za napravo novih cevij; prejšnje so se pokvarile pri velikem požaru v Lapanjah. Gospod minister dr. Korošec je poslal iz svojega žepa 1000 da podpore, za kar mu izreka gasilska četa iskrena zahvalo.

Loke. Dne 7. januarja si je pri sankanju zlomila nogo 9 letna Strajhar Slavka. Dolgo je prosila očeta, da ji je kupil sanke, a nesreča je hotela, da se je močno poškodovala.

Raka pri Krikem. »Domoljub« vabi krog svojih naročnikov, da mu vai tudi v novem letu ostanejo zvesti. Naj najde »Domoljub« naročnike in bralce v sleherni slovenski hiši. Tako bomo o vseh dogodkih vedno pravilno poučeni ter ne bomo nasledili raznovrstnim širokoumnežem, ki vse store, da bi nas begal. V preteklem letu je imela pri nas umrt izredno obilo žetev, saj je odšlo v večnost 49 oseb. Rojenih je pa bilo okrog 60 otrok. Oklicanih je bilo 35 parov, doma poročenih pa 22 parov. Sv. obhajil je bilo razdeljenih okrog 20.000.

Velika vas pri Moravčah. Od nas se malo kdaj oglasimo v »Domoljuba«, četudi ga pre-

Besede

(Povest)

Spisal N. Velikonja, ilustriral akad. slikar L. Šušmelj

Slike iz tromesečne kronike o naših krajih.

VIII.

Vidmarjev pes in Rupar.

Rupar je prav takrat prisopihal po klanecu mimo ograda. Vidmarjev pes je divje trgal verigo pred hišo ter lajal z vso silo. Oskrbljeno torilo se je prevrnilo, ko je potegnil verigo čezenj. Kdo ve, kdo mu je bil zbraljal verigo, da se je člen utrgal in se je mrcina zagnala kakor klobčič na klanec proti Ruparju?

»Presneta mrha! Tak, pokliči psa nazaj!« je zavpil in grabil za kamen, da ga atrešči, če bi se mu pes približal.

France se je ozrl, ves besen je pobral oklešček in ga vrget za psom.

»Marš v kožo, čuvaj!«

Toda čuvaj se je pognal v klanec in Rupar je vrget kamen.

»Na, če ti glavo razbijem!«

Glave mu sicer ni zdrobil, toda kamen mu je oplazil zadnjo nogo, da jo je pes dvignil in cvileč in bevskajoč odšel po klanecu nazaj.

V Francetu se je dvignil žolč; čuvaj je bil njegov ljubljenež in zvesti hišni varuh. Poleg tega pa se je kuhala v njem nevolja in jeza še zaradi Rezke. Ujel je psa, potegnil verigo in godrnjal.

»Ali je bilo tega treba? Čemu pa si ušel?« se je

pregovarjal s psom ter se ni zmenil za Ruparja. »Ali te je, dedec prismojeni? Ali te je?«

Rupar se je naredil, kakor da ne čuje. Požrl je pikro besedo. Sosedu so si bili. »Presneta pes!« se je jezil. »In da moramo res biti vsi tihi? Ali nam bo zdaj še pes gospodaril, da ne bomo smeli po poti?« Na glas pa ni rekel besede.

»Ali ste že doma?« ga je uzrla Rezka ter si skrivaj obrisala oči.

»Po konje sem prišel, da prepeljemo župana!«

»Da je res mrtev?« se je vzpela. »Ali res?« Oči si je mencala. Še zmerom so ji silile solze vanje.

»Mrtev! Zadušilo ga je in čelo ima prebito, konja sta se tudi potokla. Zraven pa Vidmar! Tik ob gorkem mrliču pravi: »Zdaj sem jaz za vse v občini. Ti, Rupar, stopi po svoje konje!« Kakor, da sem mu hlapec ali kaj? Kakor stopiš, zadeneš vanj ali pa ob njegovega psa!«

»Ali ste vi psa?«

»Da, utrgal se je. Pa je France kakor stari, namesto da bi bil ozmerjal psa, je še nekaj brundal o sitnem dedcu, ali kaj! Kakšna oblast je v te hljuje! Če bi ne bilo toliko ljudi tam okoli, bi mu bil zagnal, naj pošilja svojega pastirja po konje. In kako je to dejal! si je brisal pot s čela in mahal z rokami:

»Kdo, France?«

»Kdo misli mladega? Ta sicer ni nič boljši, ampak stari, stari. Tako renči, kakor njegov pes, presneta mrha garjeval! Če bi ga ne bil zadel, bi me bil še zagrabil!«

»Ali so konji že šli?« Polanc je vprašal; prišel je bil okoli vogla in vrget železo na tla, da je zazvenčalo. »Moral sem po žezelo!«

RAZNO

V belgijski pokrajini Kongo (Južna Afrika) je že mnogoženstvo ali poligamija v navadi; pa mora domačin za vsako nadaljnjo ženo plačati 2.55 dolarja letnega davka.

William je najbolj popularno krstno ime v Ameriki (okrog 5 milijonov); med ženskimi imeni imajo pa prvenstvo Marije (okrog 6 milijonov).

Kandidat, ki je hotel postati med volivci zelo popularen, je prijazno pozdravil siromašnega možička, stisnil mu je roko in govoril z njim, kakot s svojim dobrim prijateljem. Vprašal ga je po zdravju, kako je kaj s njegovo ženo in sinovi, kako je zadovoljen s službo itd. Pogovor med kandidatom in volivcem se je zaključil takole: Saj boste glasovali zame, dragi prijatelj, kajne? — Ne, je odgovoril volivec odločno. — Zakaj pa ne? se je začudil kandidat. — Iz prijateljstva. — Kako to mislite iz prijateljstva? — Da. Poslanec, za katerega sem pri zadnjih volitvah glasoval, mi je prinesel strašno nesrečo.

radi prebiramo. Živimo v gorskem zatišju, kjer ni posebnih novic; moški popravljajo orodje, dekleta pa pletemo kite za cekarje in slavnike — edini zaslužek, ki ga imamo pozimi. So pa naši izdelki zelo poceni: 20 metrov dolga kita stane približno en dinar, tako da najhitrejša pletica zasluži dnevno komaj 3 dinarje. Pa smo je dobre volje pri gorki peči; tudi pesmico smo složile o svoji domači obrti ter jo znamo celo zapeti.

Črna vrh nad Polhovim gradcem. V preteklem letu je bilo pri nas rojenih 16, umrlih 8, ki so bili stari od 5—80 let. Poročenih je bilo pet parov, sv. obhajil je bilo 18.000. Preteklo leto je bilo še kar ugodno, posebnih nesreč ni bilo. Mnogo smo zidali in popravljali, tako da je bilo dosti dela, kdor je hotel delati. Hudo je samo to, ker smo tu tako daleč od prometnih krajev, težko prodamo svoje pridelke. Mleko težko prodamo doma, v Škofjo Loko dostavljati je tudi težko. Naročniki »Domoljuba«, naj čim prej poravnajo naročnino za list, da bodo deležni nagradnega žrebanja. Naročnino lahko poravnajo pri zastopniku za katoliške časopise v Črnem vrhu št. 108.

Komenda. V naši župniji je bilo v letu 1938 rojenih 50 otrok, umrlo je 52 oseb, oklicanih je bilo 32 parov, poročenih 11 parov. Obhajil pa je bilo prejetih v letu 1938 37.759. Pretekli teden se je zaradi velikega deževja in anega zrušilo ostršeje na gospodarstvenem poslopiju posestnice Rozalije Plevelj iz Klanca. Zaradi velike povodnje, ki je bila pretekli terek, je voda napravila veliko škodo pri Kernovi žagi.

Velika Nedelja. Pred kratkim se je ponesrečila bolnišniška poštarica gdč. Hrenova. Na ledeni cesti je tako nesrečna padla, da si je pri padcu zlomila nogo. Sedaj se zdravi v ormoški bolnišnici. Smrtnih primerov je imela župnija v minulem letu nekaj čez 90. Posebno v decembru je bilo nenavadno veliko mrljivosti. Pred kratkim je umrl v Ključarčevih ugleden kmet-previzitar Ivan Kosi, na starega dan pa je v Gospodu zaspała Alojzija Kajnc. Njena sestra je Barbara Kajnc, katere deluje že nad osem let v bengalskem misijonu kot sestra Marija Magdalena. Pokojnik naj sveti večna luč, rodbinam naše sožalje. — Naše Prosvetno društvo je tudi v preteklem metu pridelalo več lepo uspešnih predstav, med katerimi je bila najlepša proslava 45 letnice društva in 10 letnica domat. odseka. Knjižnica se je tudi pomnožila za nekaj novih knjig. Kar se tiče našega katoliškega časopisa, smo tudi stori mlažen korak naprej, saj se jih je precej naročilo na »Slov. gospodarja« in na »Do-

moljuba«. Kdor pa še ni naročil, naj to stori čim prej, da bo deležen dobrih stvari, ki jih nudi nagradno žrebanje »Domoljuba«. Zglasite se zaradi tega pri svojem krajevnem zastopniku še v čas!

Kako je bil pokojnik priljubljen, je pričala velika množica pogrebcev, katerega ga je spremljala na zadnji poti. Pevci so mu zapeli nekaj žalostnih Zapuščca tri sinove in hčerko redovnico. Pokojnemu možu naj sveti večna luč, preostlim pa naše sožalje.

Vinarje pri Škofji Loki. Naročnino za »Domoljuba« smo že poravnali, da bomo tudi mi deležni nagradnega žrebanja in da dobimo podporo v primeru nesreče. Naj bodi povedano, da vsi zelo radi beremo »Domoljuba«, tako zelo se nam je priljubil. Naša vas je majhna, a zelo zdrava. Pomislite, od leta 1930 pa do konca decembra 1938 nismo imeli v vasi nobenega mrljica. Po 9 letih je umrla ljudskošolska učenka Marica Arhar, ki ji je davica pretrgala niti življenja. Ker je naš kraj zelo zdrav, se pri nas večkrat mude tujci, posebno iz južnih krajev naše države. V okolici je mnogo smrekovih gozdov in je zato kraj posebno ugoden za tiste, ki so bolni na pljučih. Pri zadnjih volitvah smo dali svoje glasove za našega voditelja dr. Antona Korošca in za našega kandidata I. Dolenc.

Metlika. V vasi Dvorišče župnije Vivodinja na Hrvaškem se je obstrčila, ko je brisala prah s puške in ni vedela, da je polna. Ana Vergot, stara 19 let. Ko je oče čul strel iz sobe, je šel pogledat pri tem je padel v nezavest. Prepeljali so jo v bolnišnico v Karlovec, vendar ji niso mogli zdravnikovi več pomagati, ker je dobila okrog 30 zrn, katere so ji ostala v telesu. Iz bolnišnice so mrtvo prepeljali domov. Pokojna Ana je bila pridno in pošteno dekle. S hudo prizadeto dobro krščansko družino sožaljuje vsa kolica. —

Prosvetno društvo je imelo na novo leto svoj redni občni zbor. Za predsednika je bil izvoljen enoglasno g. prošt Klementič. — Vas Vidošiči si je postavila v vasi lep vaški križ, ki je bil ono nedeljo slovesno blagoslovljen. — Revščina in beda poganja naše ljudi po svetu. Kar v trumah hodiho v Nemčijo za zaslužkom. Nujno bi bilo potreba, da se začne pri nas z gradbo vodovoda, nove ceste Dražiči—Kрмаčen. — Sejmi so zaradi živinske bolezni ukinjeni in so posestniki kar doma zaželi pobijati živino, ker nimajo krme. Prosimo izvoljene poslance, naj se za nas pobri-gajo pri oblastih, ker smo res v taki stiski, kakor že kmalu ne.

Preska. Preteklo leto je bilo rojenih v naši župniji samo 35 otrok. Mrljivcev je bilo 20. Porok pa 10. Na novega leta je pa umrlo komaj 17 letno dekle Pavla Lučnik iz Gorič. Bila je edina hči matere vdove. Ker je bila od svoje matere skrbno vzgojena in dobra članica dekl. Mar. družbe se je lahko odtrgala od svojega velikega premoženja in rada zapustila svet. Naj blago, preostalo mater tolaži Bog!

Ambrus. Naša fara šteje nekaj nad 1000 prebivalcev. Rodilo se je 38 otrok. Umrlo je pa 16 oseb. Od teh, 6 otrok pod 1 letom, 1 je bil star 34 let, 9 pa v starosti nad 68 let. Najstarejša umrla faranka je bila stara 92 let Oklicanih je bilo 11 parov, doma poročenih 5 parov. Obhajanih je bilo v preteklem letu 16.720 ljudi.

Podbrdo pri Moravčah. Dne 31. dec. je ljubi Bog poklical k sebi po plačilo Marjeto Per, po domače Martinovo staro mamo. Ni je uničila bo-lezen, saj kljub svo-jim 92. letom ni bila nikdar resno bolna; starost ji je torej pre-trgala niti življenja. — Tako nam za vedno zgine!o s površja tega sveta močne go-renjeke korenine ver-ne slovenske matere, ki so se vseskozi zavedale svojih materinskih dol-žnosti. Vsi, ko so jo poznali, so radi zahajali v njeno hišo. Z napolnimi ušesi so jo poslušali, ki je iz časov, ki so že tričetrt stoletja za nami, pripo-vedovala toliko lepega in zanimivega. Kako lepe

V vsako hišo »Domoljuba«!

la zdaj me prav nič ne muha pahnni v nesrečo bo vas. — Kaj se je pa zgodilo? Je vprašal kandidat. — Nenadoma je odpel. — Osepel? se je bolj začudil kandidat. — Da, pred volitvami je bil prav tako prijazen z mano, kakor ste vi, ko vas se pa takoj po volitvah srečala na cesti, se ni niti spoznal.

Huda taša. »Pomisli-te, moji tašo je ugriznil pes.« — »No, in kaj je potem?« — »Njegov go-podar se je pritožil, da je pes sedaj stekel.«

Igra, ki bi se lahko domaćila tudi med na-mi — je šah! Na Du-ju se je nedavno vrši-la tekma 70 igralcev te kraljevske igre. Tekmo je priredila zveza dunaj-skih šahovskih klubov in predsednik zveze je izdal pomenico, v kateri na-laša pomen šaha za zgo-jo ljudske množice.

— V Rusiji je znano, da poučujejo šah že deco v ljudskih šolah. Na zad-njem svetovnem turnirju v marcu v Moskvi so tudi Rusi odnesli prvo nagra-do. — Ne bi bilo napra-do, če bi se ta lepa igra, ki zahteva bistrih misle-jev in dobrih kombinacij, udomāčila še med

»Saj se ne mudi! Preden pride komisija, so konji že stokrat na mestu!« je otrešel Rutar.

»Čisto prav!« je pritrdil Polanc. »Mlakarjevi so pa tako in tako že pri očetu. Hudo pa je, pa tako hitro!«

»Ali misli France, da imajo psa samo za nas!« se je oglasila Reza in obstala na pragu, ker je moža prej slišala skozi okno. Kaj je pripovedoval Polanc, ni čula. »Zakaj ga pa imajo! Če greš po klancu, se utrže! In kako ti je France objesten!«

»Stari bi še bil, toda mladi je objesten, mladi!«

»Saj pravim, da bi me bila ta mrha kocinasta kmalu popadla!« se ni mogel utolažiti Rutar. »In da sem dedec prismojeni! Kaj bom prismojen, če pa vem, da me lahko popade!«

»Očeta bi bil kmalu Vidmarjev pes!« je pojasnjevala Rezka strmečemu Polancu. »No, pa ni nič hudega; od-podil ga je s kamnom! Mladi pa ne more nič, če se veriga utrga. Ali kaj more?«

»Se postavila bi se zanj!« je poizvedovala Rutarica, ki je pozabela psa.

»Postavila! Po resnici in pravici! Če je veriga slaba in če se pes utrga, ne more zato France nič!« je otrešla. »Ali je on gospodar?«

»Se tol Seveda ni! Le naj pride mirno, z vročo vodo ga!« je hitela Reza. »Z vročo vodo!«

»In sem ga zares zadeli Hrbet bi mu bil zlomil, če bi ga bil pogodil. Sepal pa je le, cucek garjavi. Le po-slušajte ga, kako laja!«

»No, pa nisi bogve kako razpoložen!« se je nasmeh-nil Polanc, ki je prisluhnil. Lajež se je čul razločno.

»Pa bodi ti razpoložen! Ali si videl starega? Na-pihnil se je in vtaknil roko za telovnik! In ukazuje! In ukazuje, da ga bo razneslo!«

»No, eden mora! In on je zdaj prvi!« ga je tolažila žena.

»Gre za kako?« se je razjezil Rutar. »Zakaj ga za-govarjaš. Da je on sam za vse, je dejal!«

»Če pa je!«

»Če pa je!« ji je oporekel in oči so se mu jezno za-bliskale. »Kar tiho!«

Žena je umolknila in ježno zavila v kuhinjo, Rutar je strmel za njo.

»Ali še morda kaj naroča?« je porogljivo vprašala Polanca.

»Dal Naroča, da vzemi še rjuho, da ga zavijemo!«

»In je zato poslal občinskega svetovalca! Kakor pa-glavce po tobaka. Samo, da pokaže svojo moč!« se je obregnil.

»Kako to misliš!« se je zdrnil Polanc.

»Kako naj mislim? Ali nisem povedal, kako mislim? Vse bi rad strahoval s svojim cucekom! Z vsemi bi rad pometal. »Reči mu, da naj pripelje še rjuho!« In ti uoge pod pazduho in si tu! In če te napade na klancu cucek, si prismojen dedec! Tako se vsi obnašajo, kakor da je že župan!«

Polanc ga je začudeno gledal, nato pomislil in po-kmal tehtno:

»To pa to! Samo jaz ne! In ko mu je Grm dejal, da ni boljšega naslednika od njega, je dejal: »To je pa skoraj gotovo. Kako je z občinskimi stvarmi, vem zdaj res še največ v občini jaz!« si je obrisal Polanc slino in z nogo sunil dno razbite steklenice s poti. »To je dejal!«

»Kdo je dejal?« je vprašal Rutar, in videlo se mu je, kako ga je pogrelo.

»Vidmar Grmu, sem rekli!«

in nepozabne so bile urice, ko je nas otroke učila izvirnih slovenskih pesmic, ki smo jih potem skupno prepevali. Vsem je bila v veselje, zabavo in tolažbo. Materinsko je skrbela za svoje otroke in zato so jo vsi tako zvesto in otroško ljubili. Trdno pa upamo, da bo, kakor že tukaj na zemlji posebno zadnje čase, ko zaradi slabih oči ni mogla drugega delati, molila za nas, molila in prosila Boga tudi v bodoče. Nikdar vas ne bomo pozabili, naša dobra mamica, in v molitvi se vas bomo spominjali. Naj vam bo zemljica lahka. Bog pa naj vas za vse vaš trud stoterno poplaša!

Hotič. Lansko zimo se je na tuk. ljudski šoli ustanovil triletni kmetijski tečaj, za katerega je bilo precej zanimanja med kmetijskimi fanti. Tečaja se je udeleževalo okrog 30 tečajnikov, ki so ga redno obiskovali. Ko se je spomladi zaradi kmetijskega dela tečaj ukinil ter letošnjo zimo spet pričel, se je tečaja udeležilo 13 fantov, in sicer samo tisti, ki so bili od vodstva kmetijske nadaljevalne šole povabljeni. Drugi ostali pa, ki so se lansko leto tečaja udeleževali, jih vodstvo kmet. nadaljevalne šole ni sprejelo, čeprav bi radi tečaj obiskovali. Kmetijsko nadaljevalna šola je za vsakogar, ki bi jo rad obiskoval, ne pa samo za tiste, ki jih vodstvo izbere. Ko je banška uprava za to zadevo zvedela, je potem iz gotovih razlogov kmetijsko nadaljevalno šolo ukinila.

St. Jurij pod Kumom. Pretekli teden so žene po župniji pobirale izjave za versko šolo. Vsi starši so se izjavili za versko šolo. — V minulem letu smo slišali, da je bilo v župniji, ki šteje 1200 duš, rojenih 34, umrlo jih je pa 10, poročenih je bilo 7 parov, sv. obhajil pa je bilo 12.000. »Domoljubovih« naročnikov je že precej novih, naj bi tudi lanske ostali vsi zvesti! »Domoljub« je najcenejše razvedrilo in obenem dober kršćanski prijatelj, ki te poceni vodi, spremlja, uči in vzpodbuja celo leto. Na prvem mestu je v župniji rodeška soseska, kjer ga imajo prav v vseh hišah. Naj bi jim še druge soseske sledile.

Skočjan pri Mokronogu. Naša fara šteje nekaj čez 3000 prebivalcev z okrog 700 družinami. Rojenih je bilo v preteklem letu 113 otrok, umrlo pa je 53. Obhajil je bilo 18.290. Naj omenimo, da je umrlo največ ljudi za pljučnico in jetiko. Krog naših naročnikov na »Domoljub« in druge katoliške liste se je znatno povečal. Tudi letos vlada zlasti za »Domoljub« izredno zanimanje. — Ob volitvah je prišlo do stave za motorno kolo. Ržen iz Dobruške vasi je trdil, da bo zmagal Maček, Hrastar iz Mokronoga pa je prepričeval Ržena,

da bo zmagala JRZ. Kakor se vidi, je zgubil Ržen. Vendar je Hrastar izjavil, da dokler bo zima, ne bo vzel motorja, ker se ne more voziti z njim po snegu. Gotovo Ržen sedaj želi, da bi še dolgo ležal sneg. — Minuli teden je bilo ponoči vlomljeno pri posestniku Andreju Janecu v Zloganju. Tatovi so odnesli vso boljšo žensko obleko, nekaj perila, suho meso enega prašiča, vso slanino, več kg svinjske masti in še več raznega drugega blaga.

Cerkle pri Kranju. Presneto, kaj je pa na Cerklijanskem zopet novega, si boste mislili. Le počakajte, vse bomo povedali, samo če je g. urednik škarje zgubil, da ne bo preveč novic pristigel. Sedaj pozimi imamo več časa za »javna vprašanja«, zato okrog peti, zbrani tukaj ali tam, v dolgih razgovorih take reči pretresamo. — Zaradi volitev, ki so nas zelo razgibale, smo se že pomirili. Ampak postavili smo se pa. Od 798 volivcev je volilo dr. Korošca 647, Mačka pa 4 volivci. — Ob praznikih smo občudovali električno razsvetljavo v naši farni cerkvi, ki je bila šele pred prazniki popolnoma dogotovljena. — Zupna kronika ob novem letu izkazuje v preteklem letu 109 rojenih, 50 umrlih in 12 parov poročenih. — »Domoljub« vsak dan dobiva nove naročnike. Nagrade vlečejo, pr. tudi ljudje ga radi berejo, zato mu bodo tudi stari naročniki ostali

Harmonika

Predpust je, harmonika škriplje, poziva k sosedu na ples.
Pod stropom pa lučka utriplje
od hrušca, ki čuje ze vmes.

Harmonika svira privlačno
in vabi v nastavljenost past.
A tam na plesišču je mračno
in tema na poti v propast...

Harmonika glasno prepeva,
da v srcu zatrla bi vest.
»Utihi!« predrzno velevala,
»In skrij se poznejša bolest!«

Harmonika v milo ječanje
neuhodno svoj glas spremeni,
ko slednjič zavest in spoznanje
iz spanja se v srcu zbudi.

Limbarski.

VINO pristno in poceni dobite pri Centralni vinarni v Ljubljani

zvesti. Tako bo prav, lepo število nas bo. — Dekleta, 25 po številu, obiskujejo 3 mesečni gospodinski tečaj, ki se je pričel 11. decembra. Vodita ga dve banovinski gospodinski učiteljici. — V nedeljo 15. januarja popoldne ob 3 se bo vršil občni zbor Prosvetnega društva. Vabljeni vsi člani in članice ter vsi prijatelji društva.

Rošte nad Logatecem. Na Planinah so postavili lepo novo šolo, kar je tamkajšnjim ljudem v veliko čast. Šola pa ima še večji pomen zato, ker stoji prav ob meji. Tudi v Ložanski dolini gradijo novo šolo, ker je stara baraka, ki so jo postavili pred 20 leti Italijani, že v zelo slabem stanju. — V preteklem letu smo Rovtari pokazali, da smo še vedno zdravi ljudje. Umrlo jih je 23. luč sveta pa jih je zagledalo 62. Tudi drugače smo v Rovtah letos precej napredovali. Zgradilo se je več novih hiš. Tudi elektrika je letos zasvetila. — Število »Domoljubovih« naročnikov se je pri nas lansko leto precej povečalo, tudi letos se bo »Domoljub« in »Bogoljub« bi morali imeti v vsaki družini. Domoljubovo poverjenitvo je v mežnarji, »Bogoljub« pa oddaja Kunc Angela. Komur se zdi »Domoljub« premajhen, pa naj si naroči »Slov. dom« ali »Slovenec«, za kar imate tudi zastopnika na Petkovcu št. 8.

Brunice pri Novem mestu. V letu 1938 je bilo v naši župniji rojenih 60, umrlo jih je 32; oclikanih je bilo 20 parov, od ljuskega štetja v letu 1931 je naša mala župnija napredovala za 300 duš. — Nedavno je umrl Božič Martin iz Gaberje, na svetli večer pa se je ločila iz tega sveta Božič Alojzija iz Doinjeza Šuhadola, dobra žena, ki je dolgo trpela na težki bolezni. Naj počivata v miru!

Blagovica. Hranilnica in posojilnica v Blagovici obrestuje po novem letu 1939 vse stare vloge do višine 1000 din po 4%. Od starih vlog, ki so večje od 1000 din, pa obrestuje po 4% eno četrtino. Nove vloge je pa že lani obrestovala vse po 4%, enako tudi letos. Nove vloge in vse stare vloge do 1000 din je moglo vsak čas dvigniti, večje stare vloge pa zaenkrat še ne vse. — V letu 1938 je izplačala vlagateljem 618.522 dn, prejela pa je 154.390 din novih vlog. Obresti »izplačala in pripisala za leto 1938 35.500 din. Ko

»In Grm? No, seveda, Grm, ta je prištrdil. Ta bi bil nastavljen žep, da mu natlači kravjeka vanj! Duša prišinjena!«

»Veš, kakšen je!«

»Saj Vidmar še ni župan!« se je razvnel Rupar.

»Seveda ni, toda zdaj je podžupan! Da največ veste o teh stvarih.« Da največ ve? Kdo pa je bil pred Mlakarjem župan, a? je hitel. »Prav res, največ je. Tudi meni se je zdelo za malo! Ali je bil Vidmar ali ti? Koliko časa si ti že bil župan, ko se onemu še sanjalo ni o podžupanu. Samo, da bi ga slišal! Prav za malo se mi je zdelo, rečem, da zamalo. Tako se je obnašal, kakor podkvašen masleneček!«

»In prav tisti hip sta prišla Andrej in Tone. Ko sta videla mrtvega očeta, sta ga hotela vzdigniti! »Ne!« je dejal Vidmar, da ga vidi komisija! Potem ga bomo dvignili. Saj je Rupar že ponudil voz in že šel, drugi bomo počakali!«

Rupar se je ozri in zapazil, da Rezka vleče na ušesa.

»Poslušaj, Rezka!« jo je poklical. »Reci hlapcu, naj odjem ovs!«

Ko je odšla je menil:

»Saj ne moreš reči ne. Že zavoljo ljudi ne! Ali naj bi se dal ljudem v zobe zaradi mrliča? To ti zna! Takšen hip ti izrabi in nas pošilja okoli kakor paglavce. In potem že baranta za županski stolec. No, sama sva in si lahko poveva resnico. Ali res ni boljšega župana v vasi? Saj se še podpisati ne zna dobro!«

Rupar je slepo zrl Polaneu v oči.

Polanc se je umaknil.

»Ne vem, kaj bi rekel! No, bomo že še videli!« Zamahnil je z roko, kakor da je zadržal besedo in se odpravil. »Bomo videli!«

Pograbil je spet železo ter si z desnico otrl pot s čela. Njegova visoka, suha postava se je ključila in zaganjala v breg. Iz rži, ki se je klanjala na njivi, se je videl kot možič na niti. Rž pa je zorela, preveč hitro zorela in kokalj je že pokal. Kakor ogije so se črnili pijani rožiči v klasju.

Polanc je utrgal klas, ga zmencal v roki, odpihnil reše in pleve, dejal zrno v usta, in pokusil moko.

»Kmalu bo zrelo!«

Usul je zrnje v žep.

»Za kokoš! — No, bomo videli!«

In se je ključil v breg.

»Treba pomisliti!« je menil sam pri sebi.

Železo mu je ropotalo na rami.

Ozrl se je in videl Ruparja pred hišo, kako hodi od tnala do češplje, od češplje do tnala.

Rupar je spet prestopil slamo na tleh.

»Na, zdaj te pa pohodim!« je udaril s peto nanjo.

»Bomo videli! Konja naj pelje hlapec!«

Jezen je bil nad pasjim laježem, ki se je razlegel v naselju in zadušil tudi klice pastirjev, ki so se glasili iz gmajne.

»Vražji cucek, ali ne bo miru?«

»Samo, če bi polena bila v redu!« je pobral poleno ter ga položil trdo na skladovnico.

Polanc se je poganjal v breg in mrmral:

»Da Rupar ne more Vidmarja, že razumem. Zakaj pa je vzel, kar je Vidmar rad videl. Ali se mu je bilo treba tako ženiti. Če bi ona ne bila tako odločna, bi se lahko po pravici bal, in tudi da ni župan, je Vidmar pripomogel. Lahko je jezen!«

Vrh brega je postal za hip.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

nami. Kaj pravite, fantje športniki?

Najmanjši dinamom je zgradil mlad elektrotehnik z imenom Istvan Zimmermann iz Stolno Bele cerkve. Ta elektrodinamom ima velikost muhe. Zimmermann ga je delal štiri mesece s pomočjo povečevalnega stekla, ki mu je strošek 50 krat povečalo. S tem je prekosil ameriški rekord, ki je za 3 in pol milimetra večji od njegovega.

V Sibiriji je navada, da mora nevesta stopiti v ženino hišo, sama pripraviti kosilo ali večerjo v dokaz, da je večja kuhinja.

Domačini na otoku Borneo rešujejo medsebojne sporne točke brez sodnije na poseben način. Ako se dva sosed prikažeta za lastninsko pravico krave, se morata sleči in stopiti v 5 čevljev globoko vodo vprito množice domačinov. Zatem morata poklekni in držati svojo glavo v vodi, kdor se dalj časa zdrži v vodi, je proglašen za lastnika krave.

Na otoku Ceylonu raste nad 100 milijonov kakavovih dreves, ki donosajo okusen sad.

boš rabil posojilo, ga boš najhitreje in najceneje dobil v domači posojilnici, zato tudi denar, ko ga imaš, v domačo hranilnico nalagaj! Pomagaj tako sebi, svojim naslednikom in sosedom!

Hotič. V našo župnijo prihaja sledeče časopise: Slovencev 5, Slovenskih domov 12, Domoljubov 52, Jutro 1, Domovina 1, Kmetijski list 1, Delavska politika 1. — Fantovski odsek in Deklariacijski krožek pridno vadita nov telovadni red. Ker nimata še lastnih prostorov, jima je gasilca Bela dala na razpolago prostor v gasilskem domu. — Pri državnoborbenih volitvah je velika večina volivcev naše župnije volila dr. Korošca, za dr. Mačka je glasovalo samo 7 volivcev.

Mekronog. Od 11. do 18. decembra smo imeli sv. misijon, katerega so z veliko ljubeznijo vodili gg. lazariisti pod vodstvom g. superiorja Flisa. Bog jim plačaj! Z malo izjemami smo se ga udeleževali prav pridno. Kljub volivni razgibanosti se je mirno in v redu pričel. Bilo je v tem času 2900 svetih obhajil. Naj Bog podeli stanovitnost! — V preteklem letu je bilo v župniji 19.925 svetih obhajil. Okrog 2000 jih odpade na tujce. Olticev je bilo 24, doma poročenih 12 parov. Rojenih je bilo 57 otrok, 29 dečkov, 28 deklic. Umrlo jih je 98, 52 moških, 14 žensk — prirastek 21.

Galičja pri Celju. V preteklem letu je bilo v naši fari 27 krstov, 20 mrljev, poročenih je bilo 10 parov. Poglejmo še statistiko časopisov v naši fari. Prvo mesto zavzema »Slov. gospodar«, ki ima 103 naročnike, na drugem mestu je »Domoljub« s svojimi 63 naročniki. Dnevnik »Slovenec« ima 6 naročnikov, »Slovenski dom« 4, »Bogoljub« 22 in »Glasnik« 19 naročnikov. Dnevnik »Jutro« ima tri naročnike, »Slovenski narod« 3, »Domovina« 12 in »Selja« 6. Nova dobac 6 naročnikov. Kakor je razvidno, že daleč prekaša v fari katoliško časopisje nasprotnega. A prizadevali si bomo, da bodo v tem letu še te male številke popolnoma izginile. — Pridno so delovali v preteklem letu tudi naša društva. Izmed vseh najbolj Fantovski odsek, kateri je priredil tudi več lepih iger, kakor: »Tri sestrec«, »Podrti križ« in »Pri kapelici«. Za to leto pa pripravljajo odsek prosvetni tabor. Tako je prav! Vaj zavedni fantje, v naše vrste! — Preteklo leto je bilo, hvala Bogu, še precej dobro. Zila so bila lepa, tako tudi koruza in krompir. Le sadja ni bilo skoraj nič. Nekateri so si pijačo prihranili, tako da jo bodo imeli še za leto, drugi so pa že zgubili, tako da bodo morali letos »suho žvižgati«. — Vse pojednila glede časopisov dobite pri založniku v Hramah št. 29, kateri vam želi vsem skupaj blagoslovljeno in srečno novo leto!

Slovenski dom

JE NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENC«, JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PISITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILKE LISTA NA OGLED.

Bučka na Dolenjskem. Iz št. Vida nad Ljubljano je prispela žalostna vest, da je umrl naš rojak g. ravnatelj škofijske gimnazije v poklju dr. Anton Ratajček. Pokojnik se je rodil 29. decembra 1873 v Gor. Raduljih in je pel novo maško 7. avgusta 1898 v tukajšnji župni cerkvi v Bučki. Rajnemu g. profesorju in ravnatelju naj Gospod bogato poplaša vsa njegova dobra dela! Globoko prizadeti sestri in ostalim sorodnikom izrekamo naše iskreno sožalje!

Godešji pri Škofji Loki. Pred kratkim je obhajala 80-letnico rojstva Marija Jenko p. domače Sovčanova mati. Hodi skoraj vsak dan k sv. maši. Prebira rada vse katoliške časopise. Največja tovariša sta ji »Domoljub« in »Bogoljub«. Rada je obiskovala bolnike in jih tolažila s molitvijo in dobrim branjem. Za dobro in katoliško stvar je bila vedno vnetja, zato naj ji Bog povrne in naj jo ohrani še mnogo let. — V naši vasi je precejšnje število »Domoljubovih« naročnikov. Malo katera hiša je, da ga nima. — V družini Krajnik p. domače pri Jurcu se je rodil sin, ki mu je bil krstni oter Nj. Vel. kralj Peter II. po zastopniku komandanta planinskega polka iz Škofje Loke.

Studenci pri Sevnici. Na novega leta dan je na Artu umrl Jane Jože v starosti 73 let. Bil je globoko veren mož mirnega in tihega značaja. Kako je bil priljubljen, je pričal njegov pogreb, katerega se je udeležilo zelo veliko ljudi. Žalostni rodilni naši sožalje, dobremu možu pa naj

bo ljubi Bog bogat plačnik! — V naši župniji je preteklo leto umrlo 16 ljudi, rojenih je pa bilo 88 otrok. V zakonski stan je slopilo 21 parov — na Studencu je bilo poročenih 16 parov, ostali pa drugod. Svetih obhajil je bilo 9850. Bogu moramo biti prav hvaležni, da nas je obvaroval večje vremenske nesreče.

Sv. Daniel pri Prevaljah. V minulem letu je bilo rojenih v naši župniji 23 otrok, umrlo je pa 17 oseb. Najvišjo starost 95 let je doživela Cramšek Neža. Poročenih je bilo 9 parov. Leto 1938 nam ni bilo posebno naklonjeno — žita smo pridelali nekoliko več, drugih pridelkov pa manj. Posebno sadja smo pogrešali. Srečni kmetijski odbor je kupil pri nas avet za drevnino. Delavci so letošnjo jesen nekaj zaslužili, ko so zemljo rigolali. Šta, ljudje so trdili, da je na tem kraju ekrit zaklad, katerega bi bilo treba izkopati. Mnenja smo, da bomo še dolgo čakali na zaklad. Popravila se čista proti Sv. Danielu in prelaga Vavrov klanec, kar je zelo potrebno. Na tem klanecu se je zgodilo že več nesreč.

Brešice. Previden s tolažili sv. vere, po enoletni bolezni, etar 63 let, je umrl posestnik Jože Bratančič iz Sel št. 81. Zapušča tri sinove in ženo. Bog mu daj večni mir!

Male dote pri Vojniku. Po velikem trpljenju, previden s sv. zakramenti, je zaspal v Gospodu Kroflič Franc, pd. Zelušek, posestnik v Malih dolih. Pokojni je dosegel starost 48 let. Že v vojni si je nakopal kal bolezni. Politično je bil vedno prišast dr. Korošca. Vse življenje je bil član tako zvane »maldolske godbe« in je sodeloval na mnogih novih mašah, ko je bil pri boljšem zdravju. Zanimal se je za knjige in časopise. Velika množica ga je spremljala na poslednji poti. Ob grobu se je poslovil v tolažilnih besedah domači g. kanonik Zagor Pavel. Prerano si se ločil od nas, dragi Franc, in zapustil svojo družino. Naj ti bo dobi Bog bogat plačnik!

Rateče pri Škofji Loki. V nedeljo je bil dobro oblekan občni zbor Katoliškega prosvetnega društva. Izražena je bila splošna želja, da se morajo v društvo pritegnili nove mlade moči, ki bodo prinesle novega ognja za težko in plemenito delo na polju katoliške prosvete. Zato vabimo vse dobro misleče fante in dekleta, da pristopijo kot člani v naše društvo. Izvoljen je bil za predsednika gosp. svetnik Martin Stular. — Od božiča naprej imamo ob nedeljah redno dve maši. Prvo ob šestih, drugo pa ob pol devetih. S tem je bilo mnogim zelo ustreženo, ker so prej morali hoditi v sosedne

Gospod Volodijovski

»Lepa doba, če je bila tudi tako krepostna kakor je dolga, o čemer sicer sploh nobem dvoimti.«

»Sliši sem domovini in svojemu kralju, ne da bi iskal tujih bogov.«

Knez se je nekoliko namršil:

»Sliši si, gospod, tudi proti meni; vem to. Toda naj bo sedaj sloga med nama. Vse to je pozabljeno in tudi to, da si tujo zasebno zavist proti meni podpihoval. Z onim preganjalcem imam še neke račune, toda tebi, gospod, podajam roko in ponujam prijateljstvo.«

»Jaz sem le ubog slabič in previsoko je za mene tako prijateljstvo. Moral bi se do nje vzpenjati ali poskakovati, a to je na starost že težko. Če pa vaša knežja milost govori o računih z gospodom Kmiticem, mojim prijateljem, tedaj bi vam od srca svetoval, da opustite to aritmetiko...«

»A zakaj, prosim?« je vprašal knez.

»Ker so v aritmetiki štirje računski načini. Ojčete, čeprav ima gospod Kmitic znatno premoženje, je vendarle muha v primeri z vašim knežjim, torej gospod Kmitic na deljenje ne pristane; z množenjem se sam bavi; odvzeti si ne bošar ne pusti; mogel bi morda kaj dodati, a ne vem, če bi bila vaša knežja milost na to lakomna.«

Naj je bil Boguslav še tako izvežban v besednem dvoju, da je vendar dokazovanje gospoda Zaglobe ali pa njegova predrznost tako presenetila, da je pozabil na jezik v ustih. Pričutnim so se začeli trebuhu tresti od smeha, gospod Sobieski pa se je na vse glas zasmeljal in rekel:

»To je star zbaražec! Ume sekati s sabljo, pa tudi ne elabo igrati s jezikom. Boljše je pustiti ga v miru.«

In res ni Boguslav več poskušal pridobiti gospoda Zagloba, ko je videl, da je naletel na nespravičljivega moža. Le od časa do časa, kadar je začel razgovor s kom drugim, je starega viteza čez mizo grdo pogledal.

A gospod hetman Sobieski je postal dobre volje in je govoril dalje:

»Možster ste, gospod brat, pravi možster. Ali ste pa tudi našli kedaj sebi enakega v tej ljudovladi?«

»V sablji,« je odgovoril Zagloba, zadovoljen s pohvalo, »me je dočel Volodijovski. Pa tudi Kmitica sem ne ravno podučil.«

Po teh besedah je pogledal na Boguslava, ki pa se je naredil, kakor da ne sliši, in se je vneto razgovarjal s sosedom.

»Dalec je rekel hetman, »Volodijevskega sem nekaterekrat videl pri delu in bi bil zanj porok, tudi če bi šlo za usodo vsega krščenstva. Škoda, da je v takega viteza treščilo kakor strela.«

»Kaj pa se mu je zgodilo?« je vprašal Sarsbiewski, mečnik čehanovski.

»Ljubljeno dekle mu je po poti umrlo v Čenstohovi,« je odgovoril Zagloba, »in najhuje je to, da od nikoder ne morem izvedeti, kje se zdaj nahaja.«

»Pri Bogu!« je zaklical nato gospod Varšicki, krakovski kaštelan. »Saj sem ga jaz, ko sem šel v Varšavo, na poti srečal; tudi on je šel semkaj in mi je priznal, da se mu je prietudil ta svet in njegove minljivosti, pa da se odpravlja na Kraljevo goro, da bi v molitvi in preniževanju končal žalostno življenje.«

Zagloba se je zgrabil za ostanke las.

»Kamaldulec je postal, kakor mi je Bog milik je zakričal v največjem obupu.

In res je napravila vest gospoda kaštelana na vse najmanj vta. Gospod Sobieski, ki je vojaše ljubil in sam najbolje vedel, kako domovina ta-

kih potrebuje, se je zelo užalostil in je rekel čez čas:

»Svobodni volji človeški in hvali božji se ni mogoče upirati, toda škoda je in težko mi je prikriti vam, gospoda, da mi je žal. To je bil vojak iz šole kneza Jeremije, izvrten proti vsakemu sovražniku, a nedosegljiv proti ordi in razbojništvu. Le nekaj je takih četnikov v stegah, kakor med kozaki gospod Pivo in v redni vojski gospod Ruščik; toda tudi ti niso dosegli gospoda Volodijevskega.«

»Sreča je, da so časi nekako mirnejši,« je odgovoril gospod mečnik čehanovski, »in da se pogansvo zvesto drži podhajskih dogovorov, izsiljenih z nepremagljivim mečem mojega dobrotnika.«

Tu se je mečnik priklonil gospodu Sobieskemu, on pa se je razveselil v srcu javne pohvale in odgovoril:

»V prvi vrsti mi je božja dobrotla dovolila, da sem se takrat postavil na pragu ljudovlade in sovražnika nekoliko ogrizel, v drugi vrsti pa na vse pripravljena odločnost dobrih vojakov. Da bi se kan rad držal dogovorov, vem; toda na Krimu samem se upirajo proti kanu, a bielogrodska orda ga sploh ne posluša. Pravkar sem dobil vest, da se tam na moldavski meji zbirajo oblaki in da lahko vsak čas vderejo roparska krda: ukazal sem tudi marljivo prisluškovati ob cestah, toda nimam zadosti vojakov. Če kje kaj dodam, se pa na drugem mestu ospravi luknja. Zlasti mi primanjkuje izkušenih ljudi, ki poznajo način bojevanja orde, in zato mi je tako žal za Volodijevskega.«

Nato je Zagloba odtegnil od senec peeti, ki si je z njimi etiskal glavo, in kriknil:

»Toda on ne postane kamaldulec, tudi če bi jaz moral navaliti na Kraljevo goro in ga s silo potegniti ven! Za Boga, takoj jutri pojdem k njemu, morda bo vendar poslušal moje pregovarjanje, če pa ne, pa pojdem do primasa, do generala ka-

lare k sv. maši. G. svetniku smo prav hvaležni za njegov trud, kakor tudi za upravitelja Korenčanu, ki oskrbuje petje pri pozni maši. — Na praznik sv. Treh kraljev je šolska mladina priredila pod vodstvom učitelja ljubko božičnico, pri kateri so bili nekateri najrevnejši tudi obdarovani. Zahvaljujemo se banskim upravam za podporo, kakor tudi domači občini in vsem ostalim faranom, ki so doprinesli svoj delež, da je božičnica tako lepo uspeła.

Bučka na Dolenjskem. V božičnih praznikih je za vedno odšla od nas Malenšek Ana iz Gor. Radulj. Pokojnici naj sveti večna luč! — Nekaj farne statistike! V letu 1938 je zagledalo luč sveta 27 otrok, 13 dečkov in 14 deklic, umrlo je 16 faranov. Oklicanih je bilo 17 parov, poročenih pa 13 parov. Svetih obhajil je bilo v preteklem letu razdeljenih 4670.

Dolenjski Benetke. Slinavka in parkljevka se je vendar izselila iz naše občine. Smo se prav oddaljili. — V zadnjem »Domoljubu« se neki dopisnik jezi na cigansko nadlogo. Naj tudi mi prištevamo naslednje: Pri nas so cigani pravi tatinski rokomavharji. Tukajšnja orožniška postaja je izsledila lanske velike tatvine pri sedmih asmoltnih in siromašnih hišah v teh ciganskih potepinih. Ukradeno robo so prodajali čez goro na hrvaško stran. Prosimo torej oblasti: Rešite nas ciganske nadloge. Siromakov imamo že itak dovolj — svojih.

Lučine nad Škofjo Loko. V naši župniji je lani zagledalo luč sveta 20 novih faranov, umrlo pa 13. Oklicani so bili 3 pari, poročen pa en par. Obhajil je bilo 9000. — Zdej je še čas, da naročite časopise za prihodnje leto. Še je v fari nekaj dobrih družin, ki nimajo »Domoljuba«. Je zadnji čas, da ga naročite. Morda boste tudi vi deležni katere izmed velikih »Domoljubovih« nagrad. Kako bi vam koristila tudi »Domoljubov« požarna podpora, ako vas obišče požar. Nekaj naših faranov je bilo že deležnih te podpore. — Lučinci dobimo pošto 3krat na teden. »Domoljub« dobimo šele v nedeljo. Prosimo merodajne kroge, naj nam da o vsakdanjo pošto zvezo. — Je pa še mnogo precehitih vprašanj, ki nas boljijo, tako pomanjkanje vodovoda, elektrike in zasluka.

St. Vid pri Stični. V naši župniji se je rodilo 148 otrok, od teh 30 v bolnišnicah. Zakonski jarem je prevzelo nase 32 parov, zapustilo pa je ta svet 75 faranov. — Mrz in sneg je tudi pri nas. Največ je bilo 17 pod ničlo, tako so morali zaradi mraza prenehati z deli pri vodovodu, zato pa težko

pričakujemo milejšega vremena. — »Domoljubov« naročniki se dobro odzivajo zaštopniku; tudi novih bo v naši župniji lepo število. Čas beži, priglasi se takoj, da boste deležni zavarovanja za hišo in 23. februarja nagradnega žrebanja.

Vojnik pri Celju. Leto 1938 je za nami. Število življenj in smrti v naši fari se ni veliko spremenilo. Bilo je sicer več rojstev od prejšnjega leta, pa tudi več smrti. Tu navajamo številke. (V oklepajih podatki iz l. 1937.) Rojenih: 83 (71); (V l. 1936 pa 104); porok: 53 (45); umrlih: 115 (97). Seveda je pri mrličih vsteta banovinska hiralnica, kjer pa ni veliko domačinov. Med gorinim število je umrlih v hiralnici 58 (44), tako, da je prav v fari le 57 (53) mrličev. Torej smo prekosili smrt za 26 (18) rojstev. — Začeli smo pobirati prispevke za nabavo novih zvono pri podružnični cerkvi sv. Tomaža. Ta cerkva je na precejšnji višini in se zvonjenje čuje daleč naokrog. Kdor more, naj kaj daruje! Saj zrno do zrna. — Uputnico za brezplačen prevoz enega vagona živil je prejel občina Vojnik-okolica.

St. Jernej na Dolenjskem. Na praznik sv. Treh kraljev je Prosvetno društvo uprizorilo burko »Če je v hiši žena gospodar, Zelja vseh je, da se igra ponovi. — Lansko leto je bilo v našem okraju elektrificiranih več vasi; elektrike pa nista dobili vasi Osirog in Dol. Vrhpolje in čakata že eno leto na priključek. Ko bodo spomlad z delom nadaljevali, je nujno potrebno, da se ti vasi nikakor ne pofiseta na stran. — Posestnik Potočar Karel iz Gor. Vrhpolj je zasačil požigalca, dosedaj še ni dobil nobene nagrade. Vsekakor bi bilo primerno, da bi zavarovalnica izplačala primerno nagrado, ker je vendar zavarovalnico obvaroval velike škode.

Iz naših društev

Dobrepolje. Prosvetno društvo v Dobrepoljah bo priredilo v nedeljo 15. januarja igro »Sv. Vid«. Igra je zgodovinska. Iskreno vabljeno!

Vel. Lašče — Dolenja vas. Naše Prosvetno društvo gostuje z igro »Detektiv Meglac«, dne 22. januarja ob 3 popoldne na društvenem odru v Dolenji vasi. Prijatelji, sosede vabljeno vabljeno.

Komenda. V Prosvetnem domu gostujejo Kamničani dne 15. januarja ob 3 popoldne z burko »Doktor«. Ker je igra polna smeha, iskreno vabljeno!

Grobje. Cerkveni pevski zbor iz Doba uprizori v nedeljo 15. januarja ob pol 4 v Društvenem domu v Grobljah prekrasno Tomčevo spevo-

igro »Slovenski božič«. Pridite in videli boste le prelepo narodno božično spevoigro, kakršne Slovenci doslej še nismo imeli.

Višnja gora. Dne 15. januarja bodo v Prosvetnem domu priredili vojno dramo »A njega nič. Vljudno vabljeno.

Preska. V nedeljo, 22. januarja popoldne po kršč. nauku bo imel ravnatelj prosvetne Zveze g. V. Zor v društvu. Domu v Preski skioptično predavanje o evhar. kongresu v Budimpešti. Vabijo se vsi prav vljudno k predavanju.

Trojane. Tukajšnja krajevna Kmečka zveza priredi kmetijsko-zadružni tečaj, ki se prične dne 24. januarja ob 8 zjutraj v cerkveni dvorani v St. Gotardu. Snov predavanj bo: zadružništvo, gospodarska vprašanja in stanovska izobrazba. Udeležite se!

St. Vid pri Stični. Dne 12. februarja bo občni zbor Kmetijske zveze. Kmetije, oklenite se važne stanovske organizacije, da se združeno pogovorimo o vsem, kar je v našo korist.

Sneberje — Zdobrova. Dramat. odsek »Pevskega društva« uprizori v nedeljo 15. januarja ob pol štirih popoldne Novakovo veseligo v treh dejanjih »Danes boste nekaj videli...« Vljudno vabljeno!

Prosvetno društvo Metlika. Člani iz Drašča uprizorijo v nedeljo 15. januarja ob 3 popoldne iz ob 8 zvečer zaloigro »Užitkarji« in burko v enem dejanju »Fest fant«. Vstopnina nizka. Vljudno vabljeno. Med odmore igranje na tamburice.

Breg pri Kranju. Dne 15. januarja ob 3 popoldne bodo gasilci priredili igro »Črna ženca«. Na to lepo igro vabimo.

Raka pri Krškem. Prosvetno društvo ponov v nedeljo 15. januarja ob pol treh popoldne igro »Izpod Golice«. Na to opozarjamo vse, ki so bili zadnjič zadržani. Vabimo pa tudi okoličane.

Prosvetno društvo v Ratehah pri Škofji Loki pripravila za predpust novo komedijo v treh dejanjih »Butalci«.

Šmartno pri Litiji. »Kralj z nebec«. To veličastno Gregorinovo božično igro bo naše Prosvetno društvo ponovilo v nedeljo 15. januarja ob treh popoldne. Prav posebno ste vabljeno iz soseda župnij.

Dražba košuhovine v Ljubljani se bo začela nepreklicno 23. t. m. Lovci naj polijejo svojo tošnjo žetev čimprej na naslov »Divja koža«, Ljubljana — Velasem.

malduleev. Tudi če bi moral potovati v Rim, pojdem! Nočem prikrajševati hvalo božjo, toda kakšen kamaldulec pa bo on, ko mu tudi brada ne raste. Toliko, kakor meni na pesti! Kakor mi je Bog mil! Saj tudi nikoli ne bo mogel maše peti, pa če jo bo tudi pel, bodo vse podgane ušle iz samostana, ker bodo mislile, da maček mijavka, ko se odpravlja na ženitovanje. Oprostite, gospodje, da govorim, kar mi žalost na jezik polaga! Ko bi imel ena, ga ne bi tako ljubil, kakor sem ljubil tega dečka. Bog z njim, Bog z njim! Če bi postal vsaj Bernardinec, toda kamaldulec! Iz te moke ne bo kruha, kakor gotovo tu sedim! Takoj jutri potrkam pri primasu, da mi bo dal list za priorja.

»Obljub vendar še ni mogel narediti,« je pripomnil gospod maršal, »pa ne sili vanj, gospod, da se ga ne bi naravnost trma lotila, pa tudi to je treba pomisliti, ali se ni v njegovem namenu pokazala volja božja.«

»Volja božja? Volja božja ne pride naglo, kakor tudi že stara prislovica pravi, da kar je naglo, je od vraga. Če naj bi bila to božja volja, bi bil jaz že prej opazil pri njem kako nagnjenje do tega, s on ni bil duhovnik, ampak le dragonec. Ako bi pri polnem razumu napravil tak sklep mirno in a premislekom, ne bi nič rekel; toda volja božja ne udari na človeka v obupu kakor sokol na ravo. Ne bom silit vanj. Preden pojdem, si najprej dobro premislim, kaj mu moram povedati, da se ne bi nepričakovano potuhnil; a v Bogu je nada! Vedno je zaupal vojaček mojemu domisleku bolj nego svojemu; upam, da bo tudi sedaj tako, razen če se je docela spremenil.«

V.

Drugi dan si je gospod Zagloba oskrbel primasov list in ko je s Haslingom sestavil ves natečaj, je pozvonil pri samostanskih vratih na Kraljevi gori. Srce mu je močno bilo ob misli, kako ga sprejme gospod Volodijovski, in čeprav je bil že prej premislil, kaj mu pove, je vendar tudi sam

spoznal, da bo mnogo odvisno od sprejema, ki ga doživi. V teh mislih je potegnil za zvonec drugič, in ko je zaskripal ključ v ključavnici in so se vrata nekoliko odmaknila, se je takoj nekoliko presilno zagodil vanje in dejal zmešanemu mlademu menišiču:

»Vem, da kdor hoče tukaj vslopiti, mora imeti osebno dovoljenje, toda jaz imam list od nadškofa, ki ga blagovoli, predragi brat, oddati očetu priorju.«

»Zgodí se po tvoji volji, gospod,« je odgovoril vratar in se priklonil, ko je zagledal primasov pečat.

Po teh besedah je potegnil za jermen, ki je bil pritrjen na kembelj zvonca, in dvakrat udaril, da bi koga priklical, sam namreč ni smel oditi od vrat. Na ta glas se je pojavil drug meni, ki je list vzel in se z njim molče oddaljil, gospod Zagloba pa je položil na klop zavitek, ki ga je imel s seboj, potem je sedel sam in začel močno sapihati.

»Brat,« je rekel slednjič, »kako dolgo si v samostanu?«

»Peto leto,« je odgovoril vratar.

»Prosim, tako mlad, pa že peto leto! Saj tudi če bi hotel iti ven, je že prepozno! A gotovo se ti je moralo večkrat vzbuditi hrepenenje po svetu, ker enemu, brate, diši vojna, drugemu veselice, tretjemu ženske...«

»Poberi se!« je dejal menišič, pobožno se križajoč.

»Kako? Nikoli te ni obšla skušnjava, da bi šel ven?« je ponovil Zagloba.

Toda menišič je nezaupno gledal nadškofovega poslanca, ki se je tako čudno razgovarjal, in odvrnil:

»Za komer se tukaj vrata zapro, ta ne gre več ven.«

»To bomo že videli! Kako se godi gospodu Volodijovskemu? Jeli zdrav?«

»Tu ni nikogar, ki bi se tako imenoval.«

»Brat Mihael?« je rekel poskušaje gospod Zagloba. »Nekdanji dragonski polkovnik, ki je pred kratkim prišel semkaj.«

»Tega kličemo za brata Jurija, toda on dolej še ni napravil obljub in jih pred določenim časom tudi napraviti ne more.«

»In jih gotovo ne napravi, ker ne verjameš, brat, kakšen ženskar je to bil. Drugega takega, ki bi tako prežal na žensko krepost, ne bi našel med vsemi samo... sem hotel reči: med vsemi polki vse redne vojske...«

»Tega ne smem poslušati,« je odvrnil meni, vedno bolj začuden in ogorčen.

»Poslušaj on, brat. Ne vem, kje pri vas navadno sprejemajo, če pa tukaj, na tem mestu, ti svetujem, da ko pride sem brat Jurij, rajši odide v tisto sobo pri vratih, ker se bova tu ragovarjala o popolnoma posvetnih rečeh.«

»Jaz bi tudi rajši takoj odšel,« je rekel meni.

Medtem se je prikazal Volodijovski ali bolje rečeno brat Jurij, a Zagloba ni spoznal prihajajočega, ker se je gospod Mihael silno spremenil.

Najprej se je v dolgem belem habitu zdel višji nego v dragonski opravi, potem pa je brčice, ki so mu prej k očem strčale, nosil zdaj pobeženo in si pustil rasti brado, ki je tvorila dva rumena kosmiča, ne daljša kot pol palca; slednjič je ahušal in zelo upadel, oči pa so mu izgubile prejšnji blesek; bližal se je počasi, z rokami, skritimi na prsih pod habitom in a poveseno glavo.

Zagloba, ki ga ni spoznal, je mislil, da prihaja morda sam prior; zato se je dvignil s klopa in začel:

»Hvaljen...«

Naglo je pogledal bliže, razprostri roke in zakričal:

»Gospod Mihael! Gospod Mihael!«

Brat Jurij se mu je dal objeti, nekaj kakor ihtenje mu je streslo prsi, toda njegove oči so ostale suhe. Zagloba ga je dolgo objemal, slednjič pa je začel govoriti:

(Nadaljevanje prihodnjic)

RADIO LJUBLJANA

od 12. do 19. januarja 1939:

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, 19 in 22 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, 19 in 22 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Cetrtek, 12. jan.: 18 Pester spored Radij. orkestra, 18.40 Slovenščina za Slovence — 19.50 Deset minut zabave 20 Reprodukcijski koncert, 20.20 Večer operne glasbe, 22.15 Fantije na vasi. — Petek, 13. jan.: 18 Zenska ura: Koristi zaprek, ki nam stavijo v življenju, 18.40 Francoščina, 19.50 naših izseljencev, 20 Iz starih operet, 21.10 Koncert na violončlu, 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 14. jan.: 18 Za delopust, 18.40 Socialni razvoj Zagorja, 19.50 Beseda k prazniku — 20 O zunanji politiki, 20.30 Kar po domače — Iz kmečkih zgodb in šal Fridolina Zolne, 22.15 Za vesel konec tedna. — Nedelja, 15. jan.: 8.15 Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve, 8.45 Verski govor, 9.30 Koncert kmečke glasbe, 10.30 V svitu božiča. Vokalni in orkestralni koncert, 13.20 Pevski koncert, 17 Kmet. ura: Kmečko gospodarstvo pri nas in njegova poznanost v svetov. tržnici, 17.30 Devetdeset minut kmečke glasbe, 19.50 Veseli zvoki, Radij. orkester, 21.15 Pesmi skladatelja A. Dvoraka. — Ponedeljek, 16. jan.: 18 Zdravniška ura, 18.40 Sv. Rok pri Ljubljani, 19.50 Zanimivosti, 20 Večer Ant. Lajovica, 21.15 Prenos plesne glasbe iz restavracije Emona. — Torek, 17. jan.: 18 Koncert Radij. orkestra, 18.40 Problem malega naroda, 19.50 Vesela kronika, 20 Plošče: Rich. Strauss: Vesele burke Tilla Eulenbergia, 20.15 P. Rosegga: Vesela božja pot, veseliga, 22.15 Operetna glasba. — Sreda, 18. jan.: 18 Mladinska ura: a) Zima v naši književnosti; b) Ročna dela, 18.40 20 letni razvoj jugoslov. socialne politike z vidika del. prava, 19.50 Prirodoslovne zanimivosti, 20.40 Reprodukcijski koncert nestranskih angleških skladb, 21.30 Dvospevi, 22.15 Kvartet mandolin.

Črni gaber

od 16 cm premera in 120 cm dolžine naprej
18čcm vsako množino. — Ponudbe pod
»Ostirac« na upravo Domoljuba št. 20.091.

enini in neveste!

Rešeni ste velike skrbi!

premišljajte kam bi se podali nakupovat bala.
zaupanjem pojdite v staroznano domačo

rosekovo trgovino v Trebnjem,

er Vas čaka v povečani trgovini zares velika
bira vsakovrstnega blaga. Vašemu okusu odgo-
rjačajo moda, strokovna in vestna postržba,
ljumčeno najboljša kvaliteta, nainižje cene so
na priporočilna sila, ki bo tudi Vas zadovoljila.
ae kar rabi mladi par — je pripravljeno:
nainovjši šofli za moške obleke in suknje, kloaki,
sraice, kravate, rokavice. Najnovejši vzorci
blinenega in svitenega blaga za nevestine obleke
plašče, spodnje porilo, nogavice, venčki, šopki
razni nakiti, svileni robci. Vse vrste postelji-
ne, ruhe, posteljna pregrinjala, kovrta, žične
posteljne mreže, morska trava, žima, stoli, škafi
d. Raznovrstna plehasta, železna in porcelanasta
posoda, steklenice, kozarci, čajni, vinski in kavni
servisi. Najboljše usnje, raznobarni boksi, šev-
roji, trpežni podplatit itd.

aka nevesta dobi za spomin zastoj primerno darilo!

sem mojim cenjenim odjemalcem želim
srečno in zadovoljno novo leto!

IVAN A. GROSEK

govina z mešanim blagom in deželnimi pridelki
Trebnje na Dolenjskem

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pristopbina za male oglase se plačuje naprej.

Kmečko dekle

ki zna nekoliko kuhati
in šivati, sprejemem. —
Slana, Sv. Petra nasip
št. 51, Ljubljana.

Klapca za kmečka
dela sprejme
Cerar Franc, Domžale,
Savska cesta 11.

Dve dekli ki sta va-
jeni vseh
kmečkih del. se sprej-
meta. Aleš Andrej in
Dečman Jože, Ravica
p. št. Vid nad Ljublj.

Vajenca za kovačstvo
sprejemem
takoj. — Jože Juhanč,
Jarše.

Klapca za kmečka
dela sprejme
Novak Janez, Plešivca
št. 4, Brezovica.

Vinske trte!

Zametova črnina, rde-
ča kraljevina, laški riz-
ling, zeleni silvanec,
beli burgundec bovier,
ranina, biser iz Csabe
itd. nudi trsnica Feriž,
Svibno p. Radeče pri
Zidanem mostu.

Prava napredaj. V 8.
mesecu brejo-
sti. Zgornja Šiška. Pod
brbom 44.

Malo posestvo

blizu Domžal, poceni
napredaj. Naslov pove-
prava Domoljuba pod
št. 385.

Brejo spinjo

prodam. — Zavoglj 8
pri Dobrunjah.

Večja delavska družina

vajena kmečkoga in
gozdnega dela dabi
stanovanje in zemljišče
pri Upravi velepose-
stva Krumperk p. Dob
pri Domžalah.

Čevljarški stroj

z mizo, znamke »Prima
J.J.C., dobro ohranjen,
poceni prodam — Ber-
toncelj, Godešič št. 21
p. Skofja Loka.

Novi sani furmanske,
zelo močno
kovane, dvojne skupne,
prodam. Stražar Aloj-
zij, Podgorje št. 15 pri
Kamniku.

Pohištvo (za opremo
ene sobe)
dobro ohranjeno, iz
trdega lesa, z izrezlja-
nimi okraski, prodam
pod zelo ugodnimi po-
goji. Antonija Kopri-
vec, Brezje 70.

Več šivalnih strojev

rabljenih, od 400 din
naprej in 16 novih od
1400 din naprej na-
prodaj pri »Prometu«
v Ljubljani, nasproti
križanske cerkve. Po-
hitite! Tudi ob nede-
lah dopoldne odprto.

Kupim starodavne

trohnele kipe in razne
starine nad 100 let.
— Ponudbe poslati na
upravo Domoljuba pod
»Poglejmo pod streho«
št. 381.

Arondirano posestvo

v lepem kraju, se pro-
stovoljno proda. Seatoji
iz njiv, travnika, gozda
in vinograda ter hiše
in vseh gospodar. po-
slopij. Redi se 8 glave
živine. — Pojasnila pri
Romuald Gorenc, Med-
vedek p. Tržišče, Dol.

Iščem dekle

za kmečka dela. Zorc
Lovro, Vič 13, Ljublj.

Brinje in fige dobite
v naj-
boljši kakovosti pri
Fran Pogačnik d. z o.
z. v Ljubljani, Tyrševa
(Dunajska) c. 83 (javna
skladišča Balkan).

Deklo na kmetijo

sprejemem. — Zabjek,
Rudnik 13, Ljubljana.

Služkinjo srednje
starosti, za
samostojno gospodinj-
stvo na Gorenjem-kem,
iščem. Znati mora vsa
kmečka dela in delo-
ma tudi kuhati. Pis-
mene ponudbe do 28.
januarja 1939 na Josi-
pino Vidičovo v Ptuj,
sresko naščstvo.

Kupim vsakovrstno
zlate in zlatnike
F. Čuden, Prešernova
ulica št. 1, Ljubljana.

Deklo večjo molže,
pošteno, pridno
in zanesljivo, najraje
štajerko, sprejme Sasa
Stare. Mengeš.

Šivalna stroja

oba za 1400— din in
ženska plašča. Zorc,
Marenčičeva 3, Mo-te.

Zmleti deteljini odpadki
vsebujejo 37% beljako-
vin in tolišče ter so la-
nenim tropinam enako-
vredno močno krmilo.
100 kg Din 90.—
Sever & Komp., Ljub-
ljana, Gospodarska 5.

Kovaški pomočnik za sekire išče službo. Naslov v
upravi Domoljuba pod št. 391.

TECAJ KKZ STARA LOKA

Krajevna Kmečka zveza Stara Loka priredi
v nedeljo, 15. januarja stanovsko-strokovni te-
čaj v Retečah. Tečaj bo trajal cel dan, vršil se
bo pa v stari šoli.

Na sporedu so sledeča predavanja:
od 9 do pol 11: živinoreja (predava kmetijski
ref. Hladnik);

od pol 11 do 12: živinorazdravstvo (predava dr.
Kocjan);

od 3 do pol 5: stanovska izobrazba (predava
L. Puš);

od pol 5 do 6: kmečka pravna vprašanja
(predava dr. Rant).

Vse članke Kmečke zveze in njene prijatelje
vabimo, da se tečaja udeležijo v čini večjem šte-
vilu. — Odbor.

Sodnik: »Ne razumem, kako je to mogoče, da ste
pri vltomu vzeli nekaj manjvrednih stvari, denar v pre-
dalu pa pustili.«

Obtoženec: »Nikar mi ne očitajte tega, gospod
sodnik. Moja stara je že itak natakljena in če zdaj
zve še to, da sem v svoji raztresenosti denar pustil
ležati, jo ne bo več za prenašati.«

GAMA

izdelek
najboljši,
enak inozemskim, nad polo-
vico cenejši, 10-letna garan-
cija, štedilnik vseh velikosti
izdeluje

Podrži Ciril, 147 pri Ljublj.

Preizkušeno posla v granja, zahtevajte brezplačen katalog.

MEINEL & HEROLD d.z.
zal. tvornice MARIBOR st. 107

»Domoljuba« stane 38 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnina, in-
serta in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04.
Izdajatelj: dr. Gregorij Pečar. — Urednik: Jože Košček. — Za jugoslovansko tiskarno: Karel Čeb.

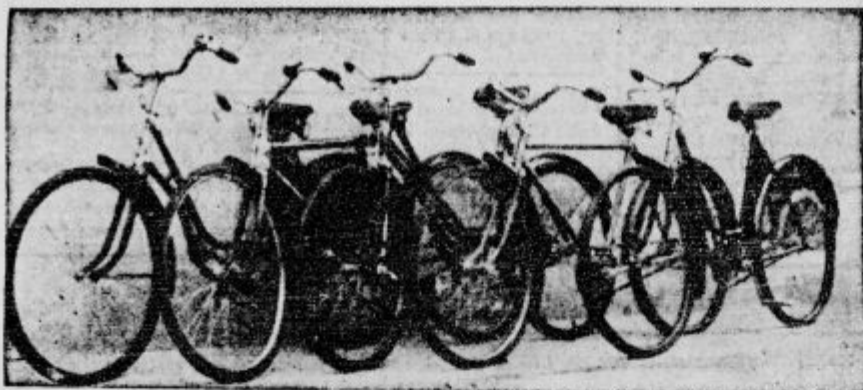
Poravnajte naročnino »Domoljuba«

Le še do konca januarja imate čas, da si s plačilom celoletne naročnine pridobite pravico do požarne podpore in pa pravico do

nagradnega žrebanja

ki bo dne 23. februarja 1939

v prostorih »Domoljuba« pred komisijo naročnikov in ob navzočnosti javnega notarja

30 koles

(moških ali ženskih) bodo za nagradno žrebanje pripravile
razne slovenske tvrdke

Do žrebanja imajo pravico:

1. vsi, ki bodo plačali naročnino do 31. januarja 1939 pri naši upravi osebno ali po položnici;

2. ki bodo plačali do 31. januarja 1939 naročnino pri naših podružnicah;

3. ki bodo plačali naročnino do 31. januarja pri naših zastopnikih, ne glede na to ali dobivajo »Domoljuba« na svoj naslov ali skupen naslov.

Kjer dobivajo »Domoljuba« na skupen naslov, bodo poverjeniki do 5. februarja 1939 poslali točen seznam vseh naročnikov naši upravi v Ljubljani.

Zreb bo zbiral med 302 nagradami, ki so:

2 šivalna stroja,
2 harmoniki,
30 koles, mošk. ali žensk.,
10 brzoparilnikov,
10 reporeznic,
10 gnojničnih črpalk,

10 oblek (blago),
40 raznih garn. kuhinj. posod.,
10 lepih žepnih in zapest. ur,
20 raznih jedilnih servisov.
Toplega blaga za
20krat po 2 srajci,

20 kosov dobrega platna,
20 kos in
98 raznih drugih nagrad, ki
jih bomo še objavili v
prihodnjih številkah »Do-
moljuba«.

Ne zametujte sreče, ki jo lahko dosežete, ampak takoj naročite »Domoljuba«!

Uprava, »Domoljuba«